

KGP.430.012.2018
Nr ewid. 192/2018/P/18/014/KGP

Informacja o wynikach kontroli

NADZÓR PGNIG SA NAD EUROPOL GAZ SA W LATACH 2011–2017

DEPARTAMENT GOSPODARKI,
SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Informacja o wynikach kontroli

Nadzór PGNiG SA nad EuRoPol GAZ SA w latach 2011–2017

p.o. Dyrektor Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Sławomir Grzelak

Akceptuję:

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Wojciech Kutyla

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Krzysztof Kwiatkowski

Warszawa, dnia 3 czerwca 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ.....	4
1. WPROWADZENIE.....	5
2. OCENA OGÓLNA	7
3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI	8
4. WNIOSKI.....	16
5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	18
5.1. Cele, organizacja i wykonywanie nadzoru PGNiG SA nad EuRoPol GAZ SA	18
5.2. Wykonywanie praw i obowiązków akcjonariusza-założyciela EuRoPol GAZ SA, w tym udział w realizacji podstawowych kompetencji walnego zgromadzenia i rady nadzorczej	25
5.2.1. Udział w realizacji praw i obowiązków walnego zgromadzenia akcjonariuszy, w tym w rozpatrywaniu i zatwierdzaniu sprawozdania zarządu z działalności oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy	25
5.2.2. Realizacja praw do powoływania członków organów EuRoPol GAZ SA	28
5.3. Przekazywanie prezesowi rady ministrów, ministrowi właściwemu do spraw gospodarki lub nadzorującemu ministrowi informacji dotyczących bezpieczeństwa energetycznego państwa w zakresie związanym ze spółką EuRoPol GAZ SA.....	34
5.4. Wynagrodzenia, w tym nagrody, dla członków organów EuRoPol GAZ SA	37
5.4.1. Nagrody wypłacone w 2012 r.	38
5.4.2. Nagrody wypłacone w 2015 r.	39
5.4.3. Nagrody wypłacone w 2016 r.	40
5.4.4. Działania zmierzające do ewentualnej wypłaty nagród za 2016 r.	43
5.4.5. Zasady wynagradzania i nagradzanie w EuRoPol GAZ SA	44
6. ZAŁĄCZNIKI.....	46
6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe.....	46
6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych.....	47
6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności	62
6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	64

Wykaz stosowanych skrótów, skrótowców i pojęć

DG	Departament Zarządzania Grupą Kapitałową PGNiG SA;
EuRoPol GAZ	System Gazociągów Tranzytowych EuRoPol GAZ SA;
Gas-Trading	Gas-Trading SA (trzeci akcjonariusz EuRoPol GAZ);
gazociąg jamalski	Gazociąg przesyłowy (tranzytowy) łączący złoża gazu ziemnego na półwyspie jamalskim w Rosji, poprzez Białoruś i Polskę, z zachodnioeuropejskim systemem przesyłowym w Niemczech;
Gazprom	Publiczna spółka akcyjna Gazprom (drugi obok PGNiG znaczący akcjonariusz-założyciel EuRoPol GAZ);
Gazprom Export	Spółka zależna Gazprom, właściciela 100% udziałów;
Gaz-System SA	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA (jednoosobowa spółka Skarbu Państwa, operator systemu przesyłowego gazowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, spółka wykonywała również część obowiązków operatora gazociągu jamalskiego);
ksh	Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577, ze zm.);
ME	Ministerstwo Energii;
Minister SP	Minister Skarbu Państwa;
MSP	Ministerstwo Skarbu Państwa;
MoU	<i>Memorandum of Understanding</i> (ang.) – dokument podpisany pomiędzy EuRoPol GAZ SA a Gazprom Export w dniu 4 kwietnia 2013 r. dotyczący możliwości budowy rurociągu mającego połączyć systemy przesyłowe Białorusi i Słowacji przez terytorium Polski;
PGNiG	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA;
Porozumienia międzyrządowe	<i>Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej</i> , sporządzone w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r., a także inne umowy towarzyszące lub zmieniające to porozumienie (patrz pkt 6.2. niniejszej <i>Informacji</i> , M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 512–520 – niektóre ze zm.);
Prawo energetyczne	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r. poz. 755, ze zm.);
RN	Rada Nadzorcza;
WZA/NWZA	Walne zgromadzenie akcjonariuszy/Nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy;
ZWZ	Zwyczajne walne zgromadzenie.

1. WPROWADZENIE

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy nadzór PGNiG SA nad spółką EuRoPol GAZ SA sprawowany był prawidłowo i czy zabezpieczał interesy Skarbu Państwa?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

1. Czy były wyznaczane cele sprawowania nadzoru nad spółką EuRoPol GAZ SA?
2. Czy sposób wykonywania nadzoru nad EuRoPol GAZ SA zapewniał osiągnięcie wyznaczonych celów?
3. Czy działania nadzorcze realizowane były zgodnie z obowiązującymi przepisami i umowami?

Jednostki kontrolowane

PGNiG SA

Okres objęty kontrolą

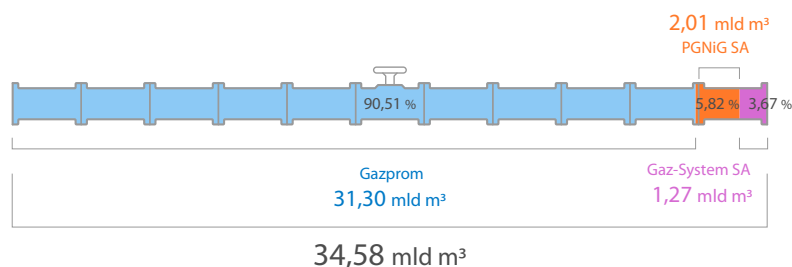
2011–listopad 2018

EuRoPol GAZ to właściciel polskiej części gazociągu przesyłowego Jamał-Europa, istotnej części systemu przesyłowego gazu ziemnego w Polsce. Gazociągiem tym, o długości ok. 684 kilometrów, przesyłany jest gaz ziemny na potrzeby odbiorców krajowych (ok. 3 mld m³ rocznie) i zagranicznych (ok. 30 mld m³ rocznie). Głównymi akcjonariuszami EuRoPol GAZ są PGNiG i Gazprom (po 48% akcji). Spółka ta powstała w wyniku realizacji porozumień zawartych w 1993 r. pomiędzy rządami Rzeczypospolitej Polskiej i Federacji Rosyjskiej.

Ze względu na znaczenie bezpiecznego i niezawodnego przesyłu gazu rurociągiem należącym do EuRoPol GAZ dla bezpieczeństwa energetycznego Polski i jej wiarygodności jako kraju tranzytowego, zadaniem PGNiG jest sprawowanie nadzoru nad tą spółką w sposób kompetentny i profesjonalny.

Infografika nr 1

Ilość gazu przetransportowanego przez EuRoPol GAZ SA w 2017 r.

Z tych wielkości dodatkowe operacje przesyłu w rewersie (przesyła wirtualnym) objęły

3,36 mld m³

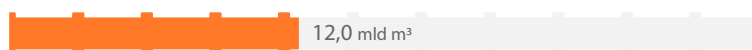
Wirtualny przesył zwrotny – możliwość odbioru gazu z kierunku przeciwnego niż jego faktyczny przepływ

Dla porównania

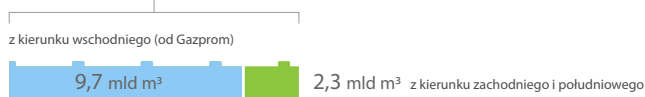
ILOŚĆ GAZU PRZETRANSPORTOWANEGO PRZEZ GAZ-SYSTEM SA W 2017 R.
(bez uwzględnienia zatłaczania/wytłaczania do/z podziemnych magazynów gazu)

IMPORT GAZU PRZEZ PGNIG GAZOCIĄGAMI W 2017 R.

z tego

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

W kwietniu 2013 r. Gazprom i EuRoPol GAZ podpisały list intencyjny ws. budowy gazociągu z Białorusi przez Polskę do Słowacji. Prezes Rady Ministrów został zaskoczony pytaniami mediów w tej sprawie. Za brak nadzoru zdymisjonował Ministra Skarbu Państwa, odwołano też część członków zarządu PGNiG. W listopadzie 2013 r., po rezygnacji obu rekomendowanych przez PGNiG członków zarządu EuRoPol GAZ, PGNiG podejmowała

działania w celu obsady tych stanowisk. Jednakże Gazprom nie chciał zaakceptować zmian we władzach tej spółki. W zarządzie EuRoPol GAZ było dwóch menedżerów wskazanych przez Gazprom, którzy samodzielnie nie mogli podejmować praktycznie żadnych decyzji. Sytuacja taka trwała do lipca 2014 r. Podobnie było na początku 2016 r.

We wrześniu 2016 r. media poinformowały o budzącej zdziwienie sprawie przyznania przez walne zgromadzenie EuRoPol GAZ w czerwcu tego roku, przy podziale zysku za 2015 r., nagród dla nowych polskich członków władz spółki – dwóch członków zarządu i pięciu członków RN.

Prowadzone w ostatnich latach przez NIK kontrole wykonywania nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa wykazywały, że nierzetelnie nadzorowano spółki, m.in. nie opracowano polityki właścicielskiej, często wymieniano członków rad nadzorczych i zarządy spółek co nie sprzyjało dobremu zarządzaniu. Działania rad nadzorczych podczas niektórych postępowań dotyczących zmian członków zarządów były nieprzejrzyste, przede wszystkim z uwagi na brak uzasadnienia podejmowanych decyzji.

2. OCENA OGÓLNA

NIK ocenia pozytywnie sposób sprawowania nadzoru przez PGNiG w latach 2011–2018 (do listopada) nad spółką System Gazociągów Tranzytowych EuRoPol GAZ SA. Nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów ani naruszeń istotnych interesów Skarbu Państwa.

Zakres nadzoru właścicielskiego PGNiG nad EuRoPol GAZ oraz możliwość oddziaływania na sprawy spółki determinowane były specyfiką EuRoPol GAZ oraz wymogiem jednomyślnego podejmowania decyzji przez dwóch głównych akcjonariuszy: polskiego (PGNiG) i rosyjskiego (Gazprom). Wyznaczone w tych uwarunkowaniach cele nadzoru były osiągnięte.

PGNiG wykorzystywała dostępne instrumenty przewidziane w przepisach prawa i w Statucie EuRoPol GAZ oraz podejmując działania w ramach organów EuRoPol GAZ.

Działania podejmowane przez PGNiG wobec EuRoPol GAZ wypracowywane były w PGNiG w przyjętej procedurze wewnątrz korporacyjnej z udziałem Rady Nadzorczej PGNiG, a w przypadku kwestii kadrowych – również za zgodą właściwego ministra. Wobec braku istnienia wymogów prawnych w tym zakresie, nie w każdym przypadku dokumenty PGNiG wskazywały na przyczyny podjęcia działań mających na celu dokonanie zmian w składzie organów EuRoPol GAZ.

Przyjęta w PGNiG procedura wyłaniania kandydatów do organów EuRoPol GAZ (w szczególności do pełnienia funkcji w Zarządzie tej spółki), jakkolwiek nie jest niezgodna z przepisami powszechnie obowiązującymi, może być interpretowana jako mało przejrzysta.

PGNiG, nie mając takiego obowiązku, nie dokumentowała również sposobu wypracowywania stanowiska PGNiG na walne zgromadzenie EuRoPol GAZ w zakresie udzielenia absolutorium członkom jej organów – w części dotyczącej uzasadnienia dla przyjmowanego stanowiska.

Zasady podziału i kryteria przyznawania nagród z zysku w EuRoPol GAZ oraz dodatkowych nagród dla członków RN EuRoPol GAZ w przypadku ich wypłaty były każdorazowo określone w stosownych uchwałach walnego zgromadzenia tej spółki. Z uwagi na fakt, że zasady i kryteria nie były sztywno określone, wymagało to w każdym przypadku czasochłonnego uzgadniania warunków wypłaty nagród pomiędzy stronami polską i rosyjską. Generowało to również ryzyko intencjonalnego określenia kręgu osób uprawnionych do nagrody. Praktyką było jednak, że nagrody takie otrzymywali wyłącznie aktualni członkowie władz EuRoPol GAZ.

Nagrody z zysku w EuRoPol GAZ w okresie objętym kontrolą wypłacane były trzykrotnie: w 2012 r. (z zysku za 2007 r.), w 2015 r. (z zysku za 2012 r.) oraz w 2016 r. (z zysku za 2015 r.). Po 2016 r. nagrody z zysku oraz dodatkowe nagrody dla członków RN EuRoPol GAZ nie były wypłacane.

We wrześniu 2017 r. Rada Nadzorcza PGNiG podjęła uchwałę, zgodnie z którą członkowie Zarządu PGNiG mogą pobierać wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji w RN EuRoPol GAZ, z zastrzeżeniem, że tak uzyskane środki będą przeznaczane na cele pożytku publicznego. W PGNiG nie został jednak przyjęty sformalizowany sposób monitorowania wykonania tej uchwały i faktycznego przekazywania przez zobowiązane osoby powyższych kwot na cele społeczne.

Nadzór wykonywany był w sposób prawidłowy

Specyfika spółki determinowała zakres nadzoru właścicielskiego ze strony PGNiG

Sposób działania PGNiG wypracowywany z udziałem Rady Nadzorczej i właściwego ministra

Niejasny sposób wyłaniania kandydatów do organów EuRoPol GAZ

Braki w dokumentowaniu procesów decyzyjnych

Brak sztywnych i z góry określonych zasad podziału i kryteriów przyznawania nagród

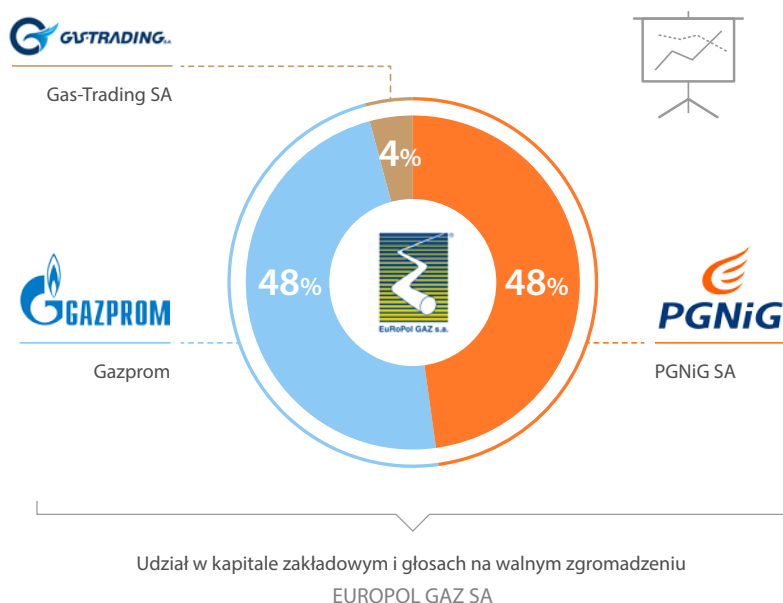
Brak monitorowania wykonywania uchwały Rady Nadzorczej

3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

Uwarunkowania korporacyjne

W latach 2011–2018 akcjonariuszami EuRoPol GAZ były: PGNiG (udział w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu – 48%), Gazprom (48%) oraz Gas-Trading (4%). Funkcjonowanie EuRoPol GAZ, w tym również w aspekcie korporacyjnym, a w konsekwencji także zakres oddziaływania akcjonariuszy, w tym PGNiG, na spółkę uwarunkowany był postanowieniami umów międzynarodowych i aktów o tożsamym charakterze zawartych pomiędzy rządami Rzeczypospolitej Polskiej i Federacji Rosyjskiej.

Infografika nr 2
Akcjonariat EuRoPol GAZ SA

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

W dniu 16 lipca 2015 r. Gas Assets Management sp. z o.o. (spółka zależna PGNiG) sfinalizowała transakcję nabycia 36,17% akcji Gas-Trading od spółki PHZ BARTIMPEX SA. Grupa Kapitałowa PGNiG posiadała od tego czasu 79,58% akcji spółki Gas-Trading i przejęła nad nią kontrolę.

EuRoPol GAZ nie była spółką zależną PGNiG w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych oraz art. 4 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów¹. PGNiG – ani samodzielnie, ani wspólnie ze spółkami Grupy Kapitałowej PGNiG – nie sprawowała kontroli nad EuRoPol GAZ. [str. 18]

Sposób podejmowania decyzji i możliwy zakres nadzoru PGNiG

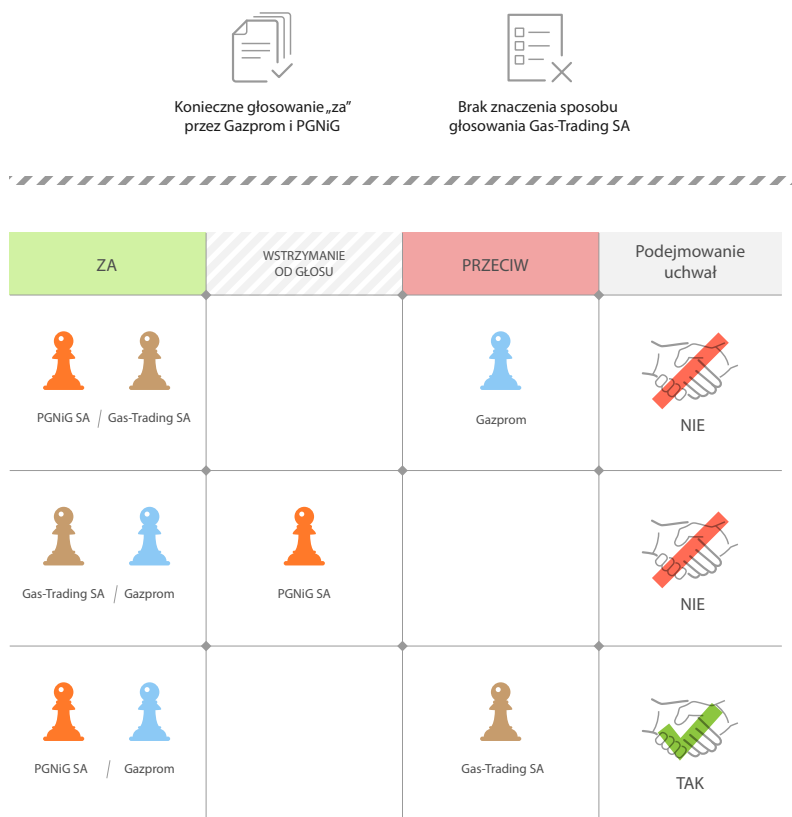
W EuRoPol GAZ obowiązywał model konsensualnego podejmowania decyzji, co wynikało zarówno z porozumień międzyrządowych, jak i ze Statutu EuRoPol GAZ. Rozwiązania w zakresie wymogu jednomyślnego podejmowania decyzji przez dwóch głównych akcjonariuszy wzmacniała zasada tzw. reprezentacji krzyżowej spółki, w imieniu której oświadczenia musieli składać jeden członek zarządu ze strony polskiej i jeden ze strony rosyjskiej.

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 798, ze zm.

SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

Infografika nr 3

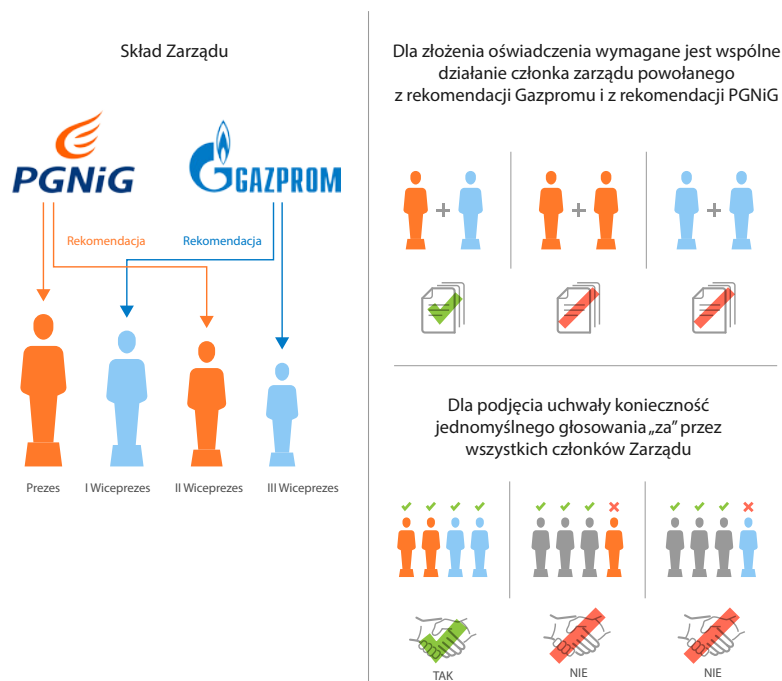
Walne Zgromadzenie EuRoPol GAZ SA – warunki podjęcia uchwały

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Infografika nr 4

Zarząd EuRoPol GAZ SA – obsadzanie stanowisk, składanie oświadczeń, warunki podjęcia uchwały

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

PGNiG nie miała możliwości sprawowania nad EuRoPol GAZ nadzoru właścicielskiego tożsamego do nadzoru nad spółkami należącymi do grupy kapitałowej.

W Centrali PGNiG w całym okresie objętym kontrolą istniała komórka organizacyjna zajmująca się nadzorem właścicielskim.

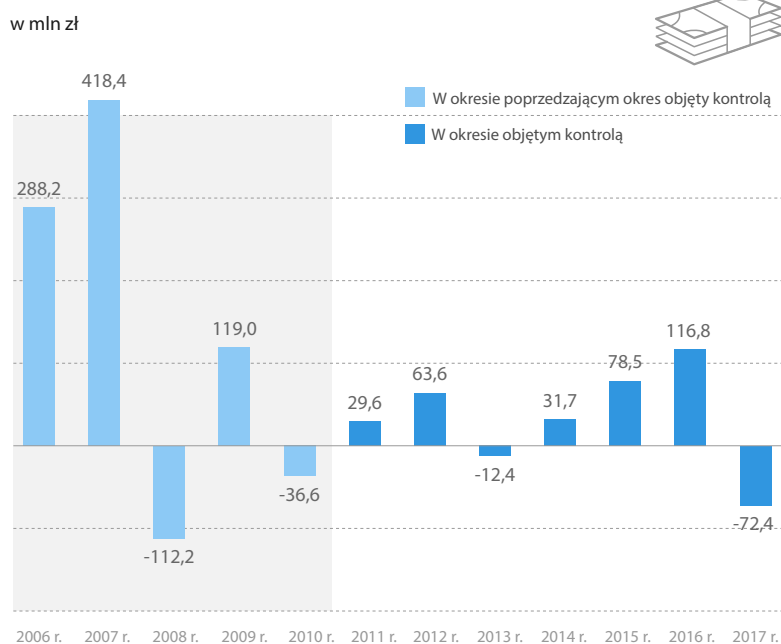
PGNiG miała ograniczone możliwości oddziaływania na cele EuRoPol GAZ. Wynikało to ze specyfiki tej spółki. Przesądza ona, iż EuRoPol GAZ nie ma wpływu na to, jakie wolumeny gazu będą transportowane jej gazociągami. Należy podkreślić, że docelowa wysokość zysku jest ustalona w porozumieniu międzyrządowym. Wyznaczone w tych warunkach cele nadzoru były osiągalne. [str. 19–21]

Wyniki finansowe

W okresie 2011–2017 wynik finansowy netto EuRoPol GAZ pięciokrotnie był dodatni: 29,6 mln zł za 2011 r., 63,6 mln zł za 2012 r., 31,7 mln zł za 2014 r., 78,5 mln zł za 2015 r. i 116,8 mln zł za 2016 r., zaś dwukrotnie był ujemny: – 12,4 mln zł za 2013 r. i – 72,4 mln zł za 2017 r. Powyższe wahania spowodowane były czynnikami niezależnymi od spółki, takimi jak zmiany kursów walut, cena gazu spalane go na cele napędu turbin, czy prze-transportowanie innego wolumenu gazu niż był zaplanowany. [str. 21–22]

Infografika nr 5

Wyniki finansowe EuRoPol GAZ SA

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Wypracowywanie stanowiska PGNiG wobec EuRoPol GAZ

W wypracowywaniu stanowiska PGNiG względem spraw dotyczących EuRoPol GAZ uczestniczył zarówno Zarząd, jak i RN PGNiG. Sposób głosowania reprezentantów PGNiG na walnym zgromadzeniu EuRoPol GAZ każdorazowo regulowany był instrukcją do głosowania przyjmowaną przez Zarząd PGNiG. Podlegała ona wykonaniu po uzyskaniu pozytywnej opinii RN PGNiG. Wypracowywanie instrukcji do głosowania w sprawach kadrowych następowało z udziałem właściwego ministra, tj. Ministra Skarbu Państwa, a od 2016 r. z udziałem Ministra Energii. [str. 22–23]

SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

W organach EuRoPol GAZ występował relatywnie wysoki poziom rotacji członków RN i Zarządu EuRoPol GAZ będących reprezentantami PGNiG, przy jednoczesnej niemal pełnej stabilności reprezentacji ze strony rosyjskiej.

W skład RN EuRoPol GAZ powoływane były jako reprezentanci PGNiG głównie (w 75% przypadków) osoby będące w dniu powołania członkami Zarządu PGNiG lub wyjątkowo osoba sprawująca funkcję kierowniczą w PGNiG. W kontrolowanym okresie, tj. od 2011 r., z rekomendacji PGNiG do RN EuRoPol GAZ powołano w drodze 24 nominacji ogółem 21 osób. W sześciu wypadkach osoby po zakończeniu pełnienia funkcji w RN w latach 2011–2018 (do października) powoływane były ponownie w skład tego organu spółki.

Spośród 22 osób sprawujących w badanym okresie funkcję członka RN EuRoPol GAZ z rekomendacji PGNiG, w siedmiu przypadkach osoby te nie były członkami Zarządu PGNiG, z czego sześć osób zatrudnionych było poza Grupą Kapitałową PGNiG, natomiast jedna osoba była dyrektorem komórki organizacyjnej w PGNiG, ale nie wchodziła w skład Zarządu PGNiG.

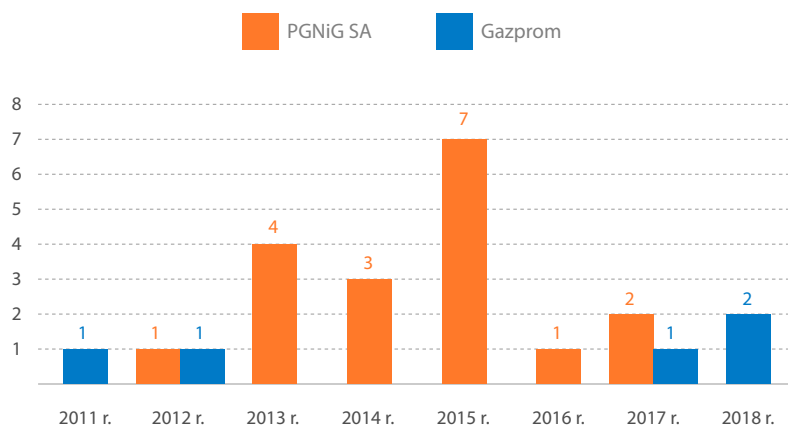
Wśród członków RN desygnowanych przez Gazprom, akcjonariusz rosyjski dokonał w latach 2011–2017 trzech zmian w składzie RN EuRoPol GAZ, a w roku 2018 kolejnych dwóch zmian. [str. 28–30]

Wysoki poziom rotacji członków organów EuRoPol GAZ ze strony polskiej

Częstość i charakter zmian w RN EuRoPol GAZ

Infografika nr 6

Zmiany przedstawicieli PGNiG i Gazprom w Radzie Nadzorczej EuRoPol GAZ SA

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

W okresie objętym kontrolą, w EuRoPol GAZ dokonano pięciokrotnie wymiany członków Zarządu rekomendowanych przez PGNiG. Formalnie zmiany w Zarządzie EuRoPol GAZ nastąpiły w czterech przypadkach w wyniku rezygnacji z zajmowania stanowiska członka Zarządu, w jednym przypadku po upływie kadencji jeden z członków Zarządu nie został ponownie powołany.

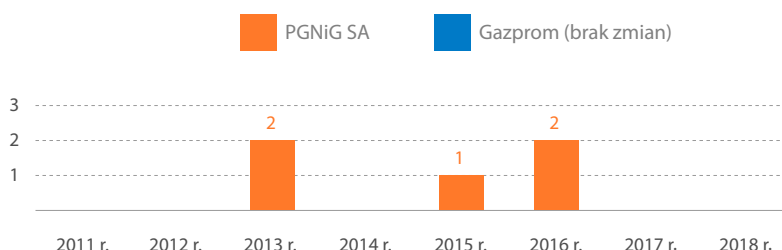
Członkowie Zarządu rekomendowani przez Gazprom nie byli wymieniani i sprawowali funkcje członków Zarządu w całym okresie objętym kontrolą. [str. 31–32]

Częstość i charakter zmian w Zarządzie EuRoPol GAZ

SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

Infografika nr 7

Zmiany przedstawicieli PGNiG i Gazprom w Zarządzie EuRoPol GAZ SA

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Brak należytego uzasadnienia dokonywanych zmian

W przedstawionej NIK dokumentacji nie wskazywano przyczyn dokonywania części zmian w organach EuRoPol GAZ i uzasadnień dla podejmowanych decyzji personalnych, zarówno w trakcie odwoływania i powoływania nowych członków władz, a także udzielania im absolutorium z wykonywania obowiązków.

W okresie objętym kontrolą brak było podstaw prawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących dla konieczności uzasadniania dokonywania zmian personalnych w organach spółek prawa handlowego (zarówno w zarządzie, jak i radzie nadzorczej). Również w Statucie EuRoPol GAZ brak było uregulowań dotyczących kryteriów określających wymogi wobec kandydatów do organów tej spółki. Zarząd PGNiG dochowywał przy zmianach personalnych obowiązujących zasad proceduralnych, z uwzględnieniem kompetencji RN PGNiG, a także właściwego ministra nadzorującego PGNiG. Brak dokumentacji dotyczącej prowadzonych uzgodnień w zakresie polityki personalnej i brak odzwierciedlenia w dokumentach PGNiG prezentowanych w tym względzie stanowisk, nie pozwalał na ustalenie osób rekomendujących ani faktycznych argumentów przemawiających za podjęciem decyzji w konkretnych przypadkach obsady kluczowych stanowisk w EuRoPol GAZ lub głosowania w sprawie absolutorium.

[str. 31–33]

Wiedza PGNiG dotycząca EuRoPol GAZ oraz uwarunkowań jej działalności mająca zapewnić ciągłość nadzoru w części nie była utrwalona w postaci dokumentów, a wynikała z wiedzy posiadanej przez wąski krąg pracowników PGNiG.

[str. 23–24]

Walne zgromadzenia i opóźnienia w zatwierdzaniu sprawozdań finansowych

W latach 2011–2018 (do 30 czerwca 2018 r.) zostały zwołane 23 zwyczajne i nadzwyczajne walne zgromadzenia EuRoPol GAZ (w tym część stanowiła kontynuację po uprzednio ogłoszonej przerwie).

NIK ocenia negatywnie fakt, że część sprawozdań finansowych EuRoPol GAZ była rozpatrywana i zatwierdzana w terminach niezgodnych z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości².

Na dzień 1 stycznia 2011 r., sprawozdania finansowe EuRoPol GAZ za lata 2006–2009 nie były rozpatrzone i zatwierdzone przez walne zgromadzenie spółki. Sprawozdania te nie były także oceniane przez RN EuRoPol GAZ. Sprawozdanie finansowe za 2010 r. również nie zostało w 2011 r. ocenione

² Dz. U. z 2018 r. poz. 395, ze zm.

przez RN EuRoPol GAZ oraz rozpatrzone i zatwierdzone przez walne zgromadzenie. Zaległe dokumenty sprawozdawcze zostały rozpatrzone i przyjęte dopiero w dniu 22 czerwca 2012 r. po zakończeniu tzw. sporu taryfowego dotyczącego stawek na przesył gazu.

Sprawozdania finansowe EuRoPol GAZ za lata 2012, 2013 i 2014 nie zostały rozpatrzone i zatwierdzone w przepisanych terminach. Zmiany personalne w Zarządzie EuRoPol GAZ po stronie polskiej, które miały miejsce w listopadzie 2013 r. skutkowały sporem prawnym dotyczącym obsady tego organu. Spór ten w sposób faktyczny uniemożliwiał rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań finansowych za kolejne lata, pomimo zwoływanych walnych zgromadzeń.

Sprawozdania finansowe za lata 2012, 2013 i 2014 zostały rozpatrzone i zatwierdzone na walnym zgromadzeniu EuRoPol GAZ w dniu 17 września 2015 r.

Sprawozdanie finansowe za 2015 r. zostało rozpatrzone i zatwierdzone w dniu 27 czerwca 2016 r. Sprawozdanie finansowe za 2016 r. nie zostało rozpatrzone i zatwierdzone w 2017 r. Sprawozdanie finansowe za 2016 r. zostało rozpatrzone i zatwierdzone w dniu 27 marca 2018 r. Nie została jednak podjęta uchwała o podziale zysku za rok 2016. Sprawozdanie finansowe za 2017 r. zostało rozpatrzone i zatwierdzone w dniu 21 czerwca 2018 r. Ponownie nie została podjęta uchwała o podziale zysku za rok 2016 z powodu sprzeciwu strony rosyjskiej dla przeznaczenia go w całości (116,8 mln zł) na kapitał zapasowy.

Niezatwierdzenie przez walne zgromadzenie EuRoPol GAZ rocznych sprawozdań finansowych w terminie sześciu miesięcy od dnia bilansowego stanowiło naruszenie art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości. [str. 25–27]

W latach 2011–2018 EuRoPol GAZ nie wypłacała akcjonariuszom dywidendy. Kwestia wypłaty dywidendy przez EuRoPol GAZ stanowiła przedmiot procesów decyzyjnych organów PGNiG w 2016 r. Ostatecznie jednak PGNiG nie przyjęła stanowiska aprobowanego wypłatę dywidendy przez EuRoPol GAZ. [str. 27]

Brak dywidendy
z EuRoPol GAZ
w latach 2011–2018

W czerwcu 2013 r. Minister SP zwrócił się o comiesięczne przekazywanie informacji na temat prac nad przygotowaniem studium wykonalności rurociągu mającego połączyć systemy przesyłowe Białorusi i Słowacji przez terytorium Polski, który był przedmiotem podpisanego w dniu 4 kwietnia 2013 r. między EuRoPol GAZ a Gazprom Export *Memorandum of Understanding* (MoU). Informacje w żądanym zakresie były regularnie przekazywane do marca 2014 r., tj. do wygaśnięcia okresu obowiązywania MoU. Ministrowie SP i gospodarki uzyskiwali także żądane informacje związane z EuRoPol GAZ dotyczące realizacji postanowień zawartych w umowach międzyrządowych.

Realizacja
obowiązków
informacyjnych
PGNiG wobec
ministrów

Od dnia 26 czerwca 2013 r. do statutu PGNiG wprowadzony został obowiązek przekazywania przez Zarząd tej spółki ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa, a od dnia 1 lipca 2016 r. ministrowi właściwemu do spraw energii, informacji związanych z wyczerpującą listą spraw, będących przedmiotem walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników

spółek powiązanych oraz zależnych. W okresie obowiązywania tych postanowień statutu PGNiG nie miały miejsca przypadki rozpatrywania przez walne zgromadzenie EuRoPol GAZ spraw w powyższym zakresie.

[str. 34–35]

Podpisanie *Memorandum of Understanding* – studium wykonalności gazociągu

Sprawa podpisania pomiędzy EuRoPol GAZ a Gazprom Export *Memorandum of Understanding* (listu intencyjnego) dotyczącego przygotowania studium wykonalności gazociągu Kobryń (Białoruś)–Wielkie Kapuszczy (Słowacja) przez terytorium Polski była m.in. przedmiotem analizy i raportu opracowanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

W procesie decyzyjnym prowadzącym do podpisania MoU nie zaszły nieprawidłowości, ani przypadki przekroczenia uprawnień. W ramach obowiązujących przepisów i regulacji wewnętrznych spółek EuRoPol GAZ i PGNiG, Zarząd EuRoPol GAZ nie potrzebował zgody Rady Nadzorczej dla podpisania MoU. Zarząd PGNiG nie był uprawniony do udzielenia informacji dotyczących MoU któremukolwiek z akcjonariuszy (np. Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra SP) bez udzielenia ich następnie wszystkim akcjonariuszom.

[str. 35–37]

Nagrody wypłacane w EuRoPol GAZ

W EuRoPol GAZ w latach 2011–2018 – wskutek uchwał walnego zgromadzenia EuRoPol GAZ – wypłacane były nagrody z zysku (dla różnych uprawnionych grup osób) oraz dodatkowe nagrody dla członków RN EuRoPol GAZ (150% indywidualnego wynagrodzenia bez nagród otrzymanego za czas pełnienia funkcji w oznaczonym objętym nagradzaniem okresie – tzw. nagroda 150%).

Nagrody w EuRoPol GAZ wypłacane były w 2012 r. (nagroda z zysku za 2007 r. + nagroda 150%), 2015 r. (nagroda z zysku za 2012 r. + nagroda 150%) oraz w 2016 r. (nagroda z zysku za 2015 r. + nagroda 150%).

Nagrody z zysku w 2012 r. objęły pracowników EuRoPol GAZ (z wyłączeniem członków Zarządu), w 2015 i 2016 r. – pracowników oraz członków Zarządu i RN. Nagrody z zysku wyniosły łącznie: w 2012 r. – 16,7 mln zł, w 2015 r. – 12,2 mln zł oraz w 2016 r. – 15,8 mln zł.

W 2015 r. z ogólnej kwoty na nagrody z zysku kwota 10,52 mln zł podlegała przeznaczeniu na nagrody dla pracowników EuRoPol GAZ z wyłączeniem członków zarządu (86,3%), 0,67 mln zł – dla członków RN (5,5%) oraz 1,0 mln zł – dla członków Zarządu (8,2%). W 2016 r. kwoty te wynosiły dla powyższych grup odpowiednio: 13,0 mln zł (82,3%), 1,5 mln zł (9,5%) oraz 1,3 mln zł (8,2%).

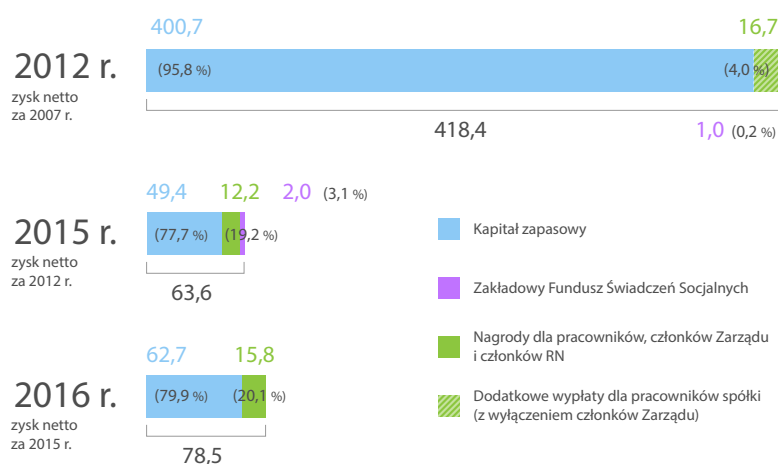
Infografika nr 8

Nagrody z zysku wypłacane w EuRoPol GAZ SA

Lata, w których wypłacane były nagrody z zysku

Przeznaczenie zysku w poszczególnych latach (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Poza powyższymi nagrodami dla członków Zarządu EuRoPol GAZ wypłacanymi z zysku EuRoPol GAZ, osobom tym przyznawane były również tożsame jak członkom RN EuRoPol GAZ tzw. nagrody 150% (pozostawało to jednak w kompetencjach RN EuRoPol GAZ).

Od dnia 27 czerwca 2016 r. członkom RN EuRoPol GAZ nie przyznawano nagród ze środków EuRoPol GAZ. [str. 37–44]

Nagrody wypłacone w 2016 r. z zysku EuRoPol GAZ za 2015 r. były przedmiotem czynności wyjaśniających prowadzonych przez Ministerstwo Energii oraz działań sprawdzających podjętych z inicjatywy organów PGNiG. Prowadzone czynności oraz dwa audyty prawne zlecone odrębnie przez RN i Zarząd PGNiG nie wykazały braku zgodności przyznania nagród z przepisami prawa i regulacjami spółek. Dyrektor Generalny Ministerstwa Energii przedstawił NIK oświadczenie, że wszyscy członkowie Zarządu PGNiG przeznaczyci nagrodę otrzymaną w 2016 r. – jako członkowie Rady Nadzorczej EuRoPol GAZ – z własnej inicjatywy na cele charytatywne i społeczne. [str. 42–43]

W EuRoPol GAZ obowiązywały regulacje wewnętrzne określające wysokość wynagrodzeń członków Zarządu i RN. Brak było regulacji dotyczących zasad przyznawania nagród dla członków RN i szczegółowych zasad nagra-

Czynności wyjaśniające Ministerstwa Energii oraz audyty zlecone przez organy PGNiG

Brak regulacji dotyczących zasad nagra-

PGNiG jako akcjonariusz EuRoPol GAZ ani członkowie RN EuRoPol GAZ wskazani przez PGNiG nie występowali w okresie 2011–2018 (ani wcześniej) z propozycją opracowania i wdrożenia w EuRoPol GAZ takich regulacji wewnętrznych. Nie proponowano również przyjęcia jednolitych zasad i kryteriów wypłaty nagród z zysku oraz dodatkowych nagród (tzw. nagród 150%) z uwzględnieniem rozstrzygnięcia zakresu uprawnień byłych i obecnych (na moment podejmowania uchwały o danych nagrodach) członków organów. [str. 44]

**Uznaniowy charakter
nagród RN**

Przyznanie nagród dla członków RN należało do wyłącznej kompetencji WZ, i miało charakter uznaniowy, dyskrecyjny. WZ nie było zobligowane do przyznania nagrody żadnymi wewnętrznymi regulacjami i nie było skrepowane żadnymi warunkami ustalonymi w innych aktach prawnych, zaś uchwała WZ była jedynym dokumentem kreującym prawo członków RN EuRoPol GAZ do nagrody. [str. 44]

**Zobowiązanie
do przekazywania
od 2017 r. wynagrodzeń
na cele społeczne**

W okresie objętym kontrolą planowane lub podejmowane były działania mające na celu zmianę zasad wynagradzania członków RN EuRoPol GAZ. Zmiany takie nie zostały wprowadzone, jednak Rada Nadzorcza PGNiG podjęła w dniu 13 września 2017 r. uchwałę, zgodnie z którą członkowie Zarządu PGNiG mogą pobierać wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w RN EuRoPol GAZ, z tym zastrzeżeniem, że tak uzyskane środki będą przeznaczać na cele pożytku publicznego. [str. 44–45]

4. WNIOSKI

1. Wprowadzenie do statutu PGNiG wymogu stanowiącego, że wnioski Zarządu PGNiG do Rady Nadzorczej PGNiG o zaopiniowanie sposobu wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu EuRoPol GAZ, zawierające instrukcję przewidującą głosowanie przeciw lub wstrzymanie się od głosu w głosowaniu nad uchwałą w sprawie udzielenia absolutorium członkom organów EuRoPol GAZ, wymagają odrębnego uzasadnienia i wykazania przyczyn i przesłanek braku pozytywnego stanowiska PGNiG co do udzielenia tego absolutorium. Minister Energii
2. Przyjęcie w PGNiG regulacji wewnętrznych wskazujących na:
– zasady wyłaniania kandydatów na reprezentantów PGNiG w organach EuRoPol GAZ;
– pełne dokumentowanie w ramach PGNiG oraz w relacji pomiędzy PGNiG a ministrem właściwym do spraw energii procesów wyłaniania i wskazywania reprezentantów PGNiG do organów EuRoPol GAZ, jak również decyzji o ich odwołaniu. Zarząd PGNiG
3. Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia stopnia zapewnienia ciągłości wiedzy organizacyjnej PGNiG o sprawach EuRoPol GAZ w sposób trwały i niezależny od pozostawiania w zatrudnieniu w PGNiG przez określone osoby zajmujące się nadzorem właścicielskim nad tą spółką.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. Cele, organizacja i wykonywanie nadzoru PGNiG SA nad EuRoPol GAZ SA

Uwarunkowania korporacyjne	EuRoPol GAZ jest spółką prawa polskiego. Kapitał zakładowy spółki wynosi 80 mln zł i dzieli się na 800 tys. imiennych akcji o wartości nominalnej 100 zł każda. W latach 2011–2018 akcjonariuszami EuRoPol GAZ były: PGNiG (udział w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu – 48%), Gazprom (48%) oraz Gas-Trading (4%). Na dzień 31 grudnia 2017 r. kapitał własny EuRoPol GAZ ogółem wynosił 3806 mln zł. Akcjonariuszami Gas-Trading były m.in. PGNiG, a także spółka zależna Gazprom – Gazprom Export (15,88%). Funkcjonowanie EuRoPol GAZ, w tym również w aspekcie korporacyjnym, a w konsekwencji także zakres oddziaływania akcjonariuszy, w tym PGNiG, na spółkę uwarunkowany był postanowieniami umów międzynarodowych i aktów o tożsamym charakterze zawartych pomiędzy rządami Rzeczypospolitej Polskiej i Federacji Rosyjskiej. Wyznaczone w tych uwarunkowaniach cele nadzoru były osiągnięte.
Nabycie akcji Gas-Trading SA	W dniu 16 lipca 2015 r. Gas Assets Management sp. z o.o. (spółka zależna PGNiG³) sfinalizowała transakcję nabycia 36,17% akcji Gas-Trading od spółki PHZ BARTIMPEX SA. Grupa Kapitałowa PGNiG posiadała od tego czasu 79,58% akcji spółki Gas-Trading i przejęła nad nią kontrolę (dotychczasowy udział PGNiG – 43,41% i udział nabyty przez Gas Assets Management sp. z o.o. – 36,17%).
Niezależność EuRoPol GAZ względem PGNiG	EuRoPol GAZ nie była spółką zależną PGNiG w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 ustawy – <i>Kodeks spółek handlowych</i> oraz art. 4 pkt 3 ustawy o <i>ochronie konkurencji i konsumentów</i>. PGNiG – ani samodzielnie, ani wspólnie ze spółkami Grupy Kapitałowej PGNiG – nie sprawowała kontroli nad EuRoPol GAZ. Wynikało to z postanowień Statutu EuRoPol GAZ uzależniających możliwość podejmowania uchwał przez walne zgromadzenie od uczestniczenia w nim akcjonariuszy, z których każdy posiada nie mniej niż 30% akcji, oraz przewidujących, iż uchwały podejmowane są większością 3/4 głosów obecnych na walnym zgromadzeniu. Przesądzały o tym również przyjęte rozwiązania i uprawnienia dotyczące obejmowania przez osoby wskazane przez określonych akcjonariuszy stanowisk w organach spółki. PGNiG powoływała czterech członków RN EuRoPol GAZ, w tym Zastępcę Przewodniczącego, Gazprom – czterech członków RN, w tym Przewodniczącego, Gas-Trading – jednego członka RN. PGNiG rekomendowała kandydata na Prezesa i Drugiego Wiceprezesa Zarządu, zaś Gazprom – Pierwszego i Trzeciego Wiceprezesa Zarządu⁴.

³ Poprzez dwie spółki ze 100% udziałem PGNiG – PGNiG SPV 6 sp. z o.o. oraz PGNiG SPV 5 sp. z o.o.

⁴ Statut w brzmieniu przewidującym powyższe rozwiązania obowiązywał od dnia 2 lutego 2011 r. Regulacje obowiązujące wcześniej miały charakter zbliżony.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Infografika nr 9

Walne Zgromadzenie EuRoPol GAZ SA – zdolność do podejmowania uchwał

Obecni	Nieobecni	Podejmowanie uchwał
 PGNiG SA / Gas-Trading SA	 Gazprom	 NIE
 Gas-Trading SA / Gazprom	 PGNiG SA	 NIE
 PGNiG SA / Gazprom	 Gas-Trading SA	 TAK
 PGNiG SA / Gas-Trading SA / Gazprom		 TAK

Konieczna obecność Gazprom i PGNiG. Brak znaczenia obecności Gas-Trading SA.

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Infografika nr 10

Rada Nadzorcza EuRoPol GAZ SA – warunki podjęcia uchwały

 Wymagane kworum 6 członków RN	 Brak znaczenia sposobu głosowania przedstawiciela Gas-Trading SA	 Konieczność głosowania „za” przez wszystkich obecnych reprezentantów Gazprom i PGNiG	
			
ZA	WSTRZYMANIE OD GŁOSU	PRZECIW	Podejmowanie uchwał
			 NIE brak kworum - min. 6 członków RN
			 TAK
			 TAK
			 NIE brak głosu „za” wszystkich obecnych reprezentantów Gazpromu (lub PGNiG)

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W organach EuRoPol GAZ występował relatywnie wysoki poziom rotacji członków RN i Zarządu EuRoPol GAZ będących reprezentantami PGNiG przy jednoczesnej niemal pełnej stabilności reprezentacji ze strony rosyjskiej.

Rozwiązania w zakresie wymogu jednomyślnego podejmowania decyzji przez dwóch głównych akcjonariuszy wzmacniała zasada tzw. reprezentacji krzyżowej spółki, w imieniu której oświadczenia musieli składać jeden członek zarządu ze strony polskiej i jeden ze strony rosyjskiej⁵.

Przedmiot działalności EuRoPol GAZ

Przedmiotem działalności EuRoPol GAZ jest świadczenie usługi transportu gazu na podstawie koncesji wydanej przez Prezesa URE i umów z Gazprom Export i PGNiG. Dodatkowo spółka udostępnia moce przesyłowe spółce Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System SA. EuRoPol GAZ posiada zatem trzech klientów determinujących popyt na usługę przesyłową.

Sumaryczna ilość przetransportowanego gazu w 2017 r. wyniosła 34,58 mld m³, z czego dla: Gazprom Export – 31,30 mld m³ (90,51%), PGNiG – 2,01 mld m³ (5,82%) oraz w ramach mocy udostępnionych Gaz-System SA – 1,27 mld m³ (3,67%) w przesyłce fizycznym oraz dodatkowo 3,36 mld m³ w wirtualnym przesyśle zwrotnym (rewersie), który umożliwia odbiór gazu z kierunku przeciwnego niż jego faktyczny przepływ). Obowiązki operatora na gazociągu jamalskim wykonywała, na podstawie umowy z dnia 25 października 2010 r., spółka Gaz-System SA.

Zakres nadzoru właścicielskiego

PGNiG nie miała możliwości sprawowania nad EuRoPol GAZ nadzoru właścicielskiego tożsamego do nadzoru sprawowanego nad spółkami należącymi do grupy kapitałowej. EuRoPol GAZ nie był także stroną *Porozumienia w sprawie zasad współpracy PGNiG SA ze spółkami z Grupy Kapitałowej PGNiG* z dnia 28 kwietnia 2014 r. Zakres możliwości oddziaływania PGNiG wynikał z instrumentów przysługujących akcjonariuszowi na podstawie przepisów ksh, a w pozostałym zakresie wynikających ze Statutu EuRoPol GAZ.

Rozwiązania organizacyjne przyjęte w PGNiG

W PGNiG obowiązywał dokument pn. *Zasady sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem kapitałowym PGNiG SA* (przyjęty uchwałą Zarządu PGNiG Nr 473/2007 z dnia 12 lipca 2007 r.).

W Centrali PGNiG w całym okresie objętym kontrolą istniała komórka organizacyjna zajmująca się nadzorem właścicielskim (do kwietnia 2012 r. – Biuro Nadzoru Właścicielskiego w Departamencie Obsługi Korporacyjnej, w okresie od maja 2012 r. do lipca 2013 r. – Dział Nadzoru nad Grupą Kapitałową w Departamencie Strategii, zaś od sierpnia 2013 r. – Departament Zarządzania Grupą Kapitałową – DG). W ramach DG istniały: Dział Zarządzania Spółkami i Analiz oraz Dział Zarządzania Spółkami i Projektów Zagranicznych, który zajmował się realizacją zadań dotyczących EuRoPol GAZ.

⁵ Za wyjątkiem udzielania pełnomocnictw w celu dokonywania czynności w postępowaniach administracyjnych, sądowych i arbitrażowych z udziałem spółki lub wynikających ze stosunku spółki, z wyłączeniem składania, uzupełniania, zmiany i cofania wniosku spółki o zatwierdzenie taryfy i jakichkolwiek innych czynności zatwierdzających przed właściwym organem regulacyjnym.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Kluczowe zadania DG w odniesieniu do EuRoPol GAZ obejmowały przygotowywanie i wykonywanie decyzji organów PGNiG w zakresie spraw związanych z wykonywaniem praw właścicielskich jako akcjonariusza EuRoPol GAZ i udział w projektach związanych z zaangażowaniem kapitałowym w EuRoPol GAZ (zarówno w fazie koncepcyjnej i wykonawczej). DG gromadził również dokumentację PGNiG dotyczącą spółki EuRoPol GAZ. Począwszy od 2013 r. DG brał udział w spotkaniach ze stroną rosyjską, w tym w opracowywaniu stanowiska PGNiG na te spotkania.

Zadania z zakresu sprawowania nadzoru właścicielskiego nad EuRoPol GAZ nie były przypisane kompetencyjnie określonemu członkowi Zarządu PGNiG. DG podlegał jednak bezpośrednio jednemu, określonemu członkowi Zarządu (Prezesowi lub niekiedy Wiceprezesowi Zarządu ds. Korporacyjnych).

W ramach służb nadzoru działania dotyczące poszczególnych spółek z udziałem PGNiG wykonywane były przez dedykowanych pracowników na zasadzie faktycznego przydziału obowiązków. Prowadzenie spraw związanych z EuRoPol GAZ w okresie objętym kontrolą było powierzone dwóm osobom. W czasie trwania czynności kontrolnych sprawy związane z EuRoPol GAZ prowadzone były przez Kierownika Działu Zarządzania Spółkami i Projektów Zagranicznych i Głównego Specjalistę w tym dziale, którzy byli bezpośrednio nadzorowani przez Dyrektora DG.

PGNiG miała ograniczone możliwości oddziaływania na cele EuRoPol GAZ. Wynikało to ze specyfiki spółki. Przesądza ona, iż EuRoPol GAZ nie ma wpływu na to jakie wolumeny będą transportowane jej gazociągiem. PGNiG stało na stanowisku, że Zarząd EuRoPol GAZ powinien zapewnić jedynie prawidłowy stan techniczny gazociągu i pewność transportu gazu. PGNiG zwracała również uwagę, że EuRoPol GAZ jest jedyną spółką akcyjną (bodajże jedyną w kraju), której docelowy zysk netto jest określony przez czynniki rządowe (porozumienie międzyrządowe), a nie plany, możliwości spółki, czy uwarunkowania rynkowe, co jasno wykluczało możliwość oczekiwania przez akcjonariuszy generowania innego wyniku.

Celem finansowym EuRoPol GAZ było dążenie do osiągnięcia docelowej wartości corocznego zysku netto na poziomie 21 mln zł⁶, waloryzowanej średniorocznym wskaźnikiem wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłaszanych w komunikacie Prezesa GUS w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku taryfowego.

Wyniki spółki w poszczególnych latach odbiegały od wyniku docelowego. W okresie 2011–2017 wynik finansowy netto EuRoPol GAZ pięciokrotnie był dodatni: 29,6 mln zł za 2011 r., 63,6 mln zł za 2012 r., 31,7 mln zł za 2014 r., 78,5 mln zł za 2015 r. i 116,8 mln zł za 2016 r., zaś dwukrotnie był ujemny: – 12,4 mln zł za 2013 r. i – 72,4 mln zł za 2017 r.

Zarządzanie celami
EuRoPol GAZ

Wyniki finansowe
EuRoPol GAZ

⁶ Stosownie do postanowień art. 2 Protokołu o wniesieniu zmian do Protokołu Dodatkowego do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 sierpnia 1993 r., podpisanego 12 lutego 2003 r., podpisanego w Warszawie dnia 29 października 2010 r. M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 519.

PGNiG analizowała determinanty wyniku finansowego, wskazując, że zróżnicowania powyższe spowodowane były *czynnikami niezależnymi od spółki takimi jak wahania kursów walut, cena gazu spalanego na cele napędu turbin, czy przetransportowanie innego wolumenu gazu niż był zaplanowany*. Jeżeli rzeczywista wielkość rocznego zysku netto EuRoPol GAZ różniła się od poziomu docelowego, to różnica między wielkością faktyczną i docelową zysku winna była podlegać uwzględnieniu się przy kalkulacji stawki taryfowej na następny rok.

W latach poprzedzających, tj. w latach 2006-2010, za które sprawozdania finansowe EuRoPol GAZ zostały rozpatrzone i zatwierdzone przez walne zgromadzenie w dniu 22 czerwca 2012 r. wynik finansowy netto EuRoPol GAZ przedstawiał się następująco: 288,2 mln zł za 2006 r., 418,4 mln zł za 2007 r., – 112,2 mln zł za 2008 r., 119,0 mln zł za 2009 r. oraz – 36,6 mln zł za 2010 r.

Monitorowanie wyników EuRoPol GAZ przez PGNiG

Monitorowanie przez PGNiG wykonania założonego celu finansowego EuRoPol GAZ polegało na obserwacji wyniku w ciągu roku i jego finalnej rocznej wysokości. Służby PGNiG weryfikowały projekty rocznych planów działalności gospodarczej EuRoPol GAZ pod kątem zgodności z założeniami co do docelowego wyniku netto na kolejny okres.

PGNiG z uwagi na specyfikę EuRoPol GAZ nie miała możliwości objęcia jej zarządu systemem zarządzania przez cele obowiązującym w GK PGNiG, wyznaczania strategicznych celów dla zarządu oraz monitorowania i rozliczania ich realizacji. Możliwości tych nie miał również Gazprom. Wynikało to z faktu, że w spółce ścierały się odmienne interesy dwóch grup kapitałowych, a ponadto co do zasady nakładane cele wynikają ze wskaźników ekonomicznych oczekiwanych wobec podmiotów działających na zasadach rynkowych, natomiast działalność spółki była ściśle determinowana, a możliwości osiągnięcia zysków odgórnie zdefiniowane.

Sposób wypracowywania stanowiska PGNiG w sprawach EuRoPol GAZ

W wypracowywaniu stanowiska PGNiG względem spraw dotyczących EuRoPol GAZ uczestniczył zarówno Zarząd, jak i RN PGNiG. Sposób głosowania reprezentantów PGNiG na walnym zgromadzeniu EuRoPol GAZ każdorazowo regulowany był instrukcją do głosowania przyjmowaną przez Zarząd PGNiG. Podlegała ona wykonaniu po uzyskaniu pozytywnej opinii RN PGNiG. Wniosek o przyjęcie instrukcji do głosowania określonej treści wraz z materiałami analitycznymi, zawierającymi wskazanie uwarunkowań danej propozycji, kierowany był na posiedzenie Zarządu PGNiG przez DG. Wnioski takie były konsultowane z innymi komórkami organizacyjnymi spółki.

EuRoPol GAZ przysyłała do DG sprawozdania obejmujące analitykę przychodów usług przesyłowych, analitykę przeterminowania należności z tytułu przesyłu, analitykę kredytów i pożyczek, rachunek zysków i strat, bilans oraz informację o wielkości zatrudnienia. Departament Ekonomiczny PGNiG pozyskiwał bezpośrednio ze spółki raz na kwartał dane finansowe, m.in. sprawozdanie finansowe na potrzeby sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania Grupy Kapitałowej PGNiG. Sprawozdanie finansowe EuRoPol GAZ włączane było do sprawozdania skonsolidowanego Grupy Kapitałowej PGNiG z zastosowaniem konsolidacji metodą praw własności.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

PGNiG prezentowała stanowisko, iż obsadza przysługujące jej reprezentantom stanowiska w Zarządzie i Radzie Nadzorczej EuRoPol GAZ tak, aby osoby piastujące funkcje w tych organach równoważyły interesy akcjonariuszy.

Procedura decyzyjna w PGNiG w zakresie obsady organów EuRoPol GAZ

Proces obsady stanowisk z rekomendacji PGNiG w organach EuRoPol GAZ obejmował podjęcie przez Zarząd PGNiG uchwały w sprawie zarekomendowania ministrowi właściwemu do spraw energii (wcześniej Ministrowi SP) wskazania/odwołania do/z Zarządu lub RN EuRoPol GAZ osób jako przedstawicieli PGNiG. Zarząd występował z wnioskiem do RN PGNiG o zaopiniowanie rekomendacji i przedstawienie ich do akceptacji właściwemu ministrowi. RN PGNiG podejmowała uchwałę w sprawie zaopiniowania rekomendacji i przedstawienia ich do akceptacji właściwemu ministrowi. Właściwy minister akceptował rekomendacje Zarządu PGNiG, zaopiniowane przez RN PGNiG.

W przypadku wyboru i odwołania członków Zarządu EuRoPol GAZ konieczne było przeprowadzenie walnego zgromadzenia EuRoPol GAZ i przeprowadzenie procedury wynikającej ze Statutu EuRoPol GAZ. Do przystąpienia do wykonania powyższych działań po stronie PGNiG niezbędne było wcześniejsze przyjęcie przez Zarząd PGNiG instrukcji do wykonania prawa głosu z akcji i udzielenie pełnomocnictwa do reprezentowania PGNiG na walnym zgromadzeniu. Obowiązujące regulacje proceduralne zakładały, iż jeżeli wybór członka Zarządu nie dojdzie do skutku na dwóch kolejnych walnych zgromadzeniach, to podlegał on powoływaniu przez PGNiG w drodze pisemnego oświadczenia. W przypadku powoływania i odwoływania członków RN EuRoPol GAZ Zarząd PGNiG kierował do Zarządu EuRoPol GAZ pisemne oświadczenie na zasadach określonych w Statucie EuRoPol GAZ⁷.

PGNiG było reprezentowane na walnych zgromadzeniach EuRoPol GAZ przez pełnomocników umocowanych przez Zarząd PGNiG. Pełnomocnictwa do udziału i reprezentowania PGNiG udzielane były trzem osobom, w tym Dyrektorowi DG, którzy działali indywidualnie (na zgromadzenia w innych spółkach z reguły pełnomocnictwo udzielane było tylko dwóm osobom). W niektórych przypadkach w walnych zgromadzeniach brali udział bez prawa głosu przedstawiciele służb prawnych PGNiG. Dyrektor DG był co do zasady wybierany na przewodniczącego walnego zgromadzenia.

Reprezentowanie PGNiG na walnych zgromadzeniach EuRoPol GAZ

Przebieg walnego zgromadzenia odzwierciedlany był w protokołach sporządzanych przez notariusza, weryfikowanych przez Dyrektora DG jako przewodniczącego zgromadzenia. Zweryfikowany protokół walnego zgromadzenia był przekazywany do PGNiG, zaś o przebiegu zgromadzenia i wynikach głosowań informowany był Prezes Zarządu PGNiG niezwłocznie po zamknięciu obrad. Dodatkowe sprawozdania z przebiegu walnych zgromadzeń EuRoPol GAZ nie były w PGNiG sporządzane.

Sposób sprawozdawania przebiegu walnych zgromadzeń EuRoPol GAZ

Informacje dotyczące EuRo Pol GAZ oraz uwarunkowań jej działalności pozostawały w posiadaniu wąskiego kręgu pracowników PGNiG i w części nie były utrwalone w postaci dokumentów, co w razie zmian perso-

Ciągłość nadzoru właścicielskiego oraz gromadzenie dokumentacji

⁷ Zasady wyboru i odwołania członków Zarządu EuRoPol GAZ określone były w § 30 Statutu, zaś zasady powołania i odwołania członków Rady Nadzorczej – w § 25 ust. 1 Statutu EuRoPol GAZ.

nalnych stanowiło ryzyko niezapewnienia ciągłości wiedzy historycznej, a tym samym mogło negatywnie wpłynąć na skuteczność sprawowanego nadzoru.

Po stronie polskiej występowała większa częstość zmian członków RN EuRoPol GAZ. PGNiG stała na stanowisku, że ciągłość nadzoru i gromadzenie wiedzy historycznej dotyczącej spraw EuRoPol GAZ zapewniane były w ramach DG (z uwzględnieniem poprzedników organizacyjnych), którego przedstawiciele od 2013 r. biorą udział w spotkaniach ze stroną rosyjską, w tym w posiedzeniach RN EuRoPol GAZ oraz w opracowywaniu stanowiska PGNiG na te spotkania. Istotną kwestią jest też, że z zasady członkami RN EuRoPol GAZ byli członkowie Zarządu PGNiG, w tym Prezes Zarządu.

Przekazywanie
przez PGNiG informacji
o EuRoPol GAZ
nowym członkom
RN EuRoPol GAZ

PGNiG stosowała co do zasady praktykę przekazywania w ramach roboczego spotkania z nowymi członkami RN EuRoPol GAZ, reprezentującymi stronę polską, podstawowych dokumentów EuRoPol GAZ, którymi dysponuje PGNiG, takich jak Statut, regulaminy organów, plany działalności gospodarczej, sprawozdania finansowe. W tym zakresie były też udzielane im wyjaśnienia co do kluczowych zagadnień dotyczących EuRoPol GAZ, z uwzględnieniem jej specyfiki i sensytywności. Spotkania takie odbywały się co do zasady z udziałem Zastępcy Przewodniczącego RN EuRoPol GAZ, co miało służyć wprowadzeniu zainteresowanych osób do pełnienia funkcji.

Częstotliwość
posiedzeń
Rady Nadzorczej
EuRoPol GAZ

Statut EuRoPol GAZ w § 27 ust. 2 stanowił, że posiedzenia RN odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. W latach 2011–2018 warunek ten nie był spełniony w żadnym z kolejnych lat – brak było posiedzeń w co najmniej dwóch kwartałach danego roku. W praktyce zwołanie i odbycie posiedzenia RN EuRoPol GAZ wymagało porozumienia się głównych akcjonariuszy i woli co do bezpośredniego spotkania się osób z obu stron. W przypadku braku takiej woli i jednoczesnej konieczności podjęcia uchwał RN przeprowadzane były głosowania pisemne bez przeprowadzenia posiedzenia w trybie § 28 ust. 2 Statutu. Co do zasady posiedzenia RN odbywały się na pisemny wniosek Zarządu EuRoPol GAZ kierowany do Przewodniczącego RN oraz do wiadomości Zastępcy Przewodniczącego, i nie było przypadków zwoływania posiedzeń RN z inicjatywy Przewodniczącego RN. Przewodniczący RN decydował, czy zwołać posiedzenie, czy też poddać uchwały pod głosowanie w trybie obiegowym. Brak posiedzeń RN nie wywoływał jakichkolwiek negatywnych, wymiernych skutków dla PGNiG jako akcjonariusza EuRoPol GAZ, ani dla tej spółki. W razie potrzeby uruchamiane były głosowania pisemne. PGNiG stała na stanowisku, że działalność operacyjna EuRoPol GAZ jako właściciela gazociągu przesyłowego z tytułu braku cokuwartalnego odbywania się posiedzeń RN nie była narażona na ryzyka.

5.2. Wykonywanie praw i obowiązków akcjonariusza- -założyciela EuRoPol GAZ SA, w tym udział w realizacji podstawowych kompetencji walnego zgromadzenia i rady nadzorczej

5.2.1. Udział w realizacji praw i obowiązków walnego zgromadzenia akcjonariuszy, w tym w rozpatrywaniu i zatwierdzaniu sprawozdania zarządu z działalności oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy

W latach 2011–2018 (do 30 czerwca 2018 r.) zostały zwołane 23 zwyczajne i nadzwyczajne walne zgromadzenia EuRoPol GAZ (w tym część stanowiła kontynuację po uprzednio ogłoszonej przerwie). Spośród nich cztery walne zgromadzenia nie odbyły się z powodu braku obecności reprezentantów PGNiG lub Gazprom albo jednomyślnego postanowienia o nieodbywaniu walnego zgromadzenia. Pięć walnych zgromadzeń w 2013 r. zostało otwartych i zamkniętych, odbywały się bez udziału Gazprom. Podobnie, w dniu 18 lipca 2016 r. na walnym zgromadzeniu nie był reprezentowany Gas-Trading – PGNiG zaproponowała niekontynuowanie ZWZ i jej przedstawiciele opuścili salę obrad, w związku z czym wobec braku kworum do podejmowania uchwał, obrady zostały zamknięte przez przewodniczącego. Pozostałe walne zgromadzenia odbyły się, przy czym na siedmiu z nich nie były podejmowane uchwały *ad meriti* (walne były przerywane lub zamykane jednomyślną decyzją akcjonariuszy).

Walne zgromadzenia
EuRoPol GAZ

Na dzień 1 stycznia 2011 r., sprawozdania finansowe EuRoPol GAZ za lata 2006–2009 nie były rozpatrzone i zatwierdzone przez walne zgromadzenie spółki. Sprawozdania te nie były także oceniane przez RN EuRoPol GAZ. Sprawozdanie finansowe za 2010 r. również nie zostało w 2011 r. ocenione przez RN EuRoPol GAZ oraz rozpatrzone i zatwierdzone przez walne zgromadzenie.

Brak zatwierdzenia
zaległych
sprawozdań
finansowych

W opinii PGNiG sprawozdania finansowe za lata 2007–2010 nie zostały przez EuRoPol GAZ w istocie sporządzone (wobec ich podpisania przez polskich członków Zarządu i podpisania z zastrzeżeniami przez rosyjskich członków Zarządu). PGNiG stała na stanowisku, iż za sprawozdania finansowe, które zostały „sporządzone” należy przyjmować nie dokumenty tylko opracowane przez właściwe służby księgowe, ale również należyście podpisane, albowiem sprawozdanie finansowe jako dokument nabiera wiążącego waloru z momentem podpisania. W ocenie PGNiG sprawozdania EuRoPol GAZ za lata 2007–2010 nie były prawidłowo podpisane przez członków Zarządu Spółki reprezentujących stronę rosyjską, albowiem przy podpisach znajdowało się zastrzeżenie i odniesienie do osobnego oświadczenia kwestionującego prawidłowość sprawozdania finansowego w określonym zakresie. Istniejący wówczas tzw. spór taryfowy dotyczył wysokości stawek taryfowych za przesył gazu, zaś przyjęcie określonej stawki taryfy wywierało bezpośredni skutek na dane zawarte w sprawozdaniach finansowych, co do których istniały rozbieżności pomiędzy członkami Zarządu Spółki. Strona polska stała na stanowisku, że zatwierdzenie sprawozdań finansowych w ówczesnej postaci oznaczałoby akceptację zastrzeżeń złożonych przez członków Zarządu Spółki reprezentujących stronę rosyjską i mogłoby negatywnie wpływać na pozycję strony polskiej.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Zwoływane od 2007 r. w kolejnych latach walne zgromadzenia EuRoPol GAZ nie skutkowały rozpatrzeniem i zatwierdzeniem sprawozdań finansowych spółki.

Przerwanie impasu decyzyjnego w 2012 r.

W dniu 12 czerwca 2012 r. odbyło się posiedzenie RN EuRoPol GAZ. Została na nim podjęta uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdań RN EuRoPol GAZ z badania sprawozdań Zarządu z działalności EuRoPol GAZ i sprawozdań finansowych za lata 2006–2011 oraz oceny wniosków Zarządu w sprawie podziału zysku za lata 2006, 2007, 2009 i 2011 oraz pokrycia straty za 2008 i 2010 rok.

Pierwsze po powyższym posiedzeniu RN EuRoPol GAZ walne zgromadzenie EuRoPol GAZ odbyło się w dniu 22 czerwca 2012 r. Rozpatrzyło ono i zatwierdziło sprawozdania finansowe za lata 2006–2011. Zysk z lat 2006, 2009 i 2011 przeznaczony został w całości na kapitał zapasowy, strata za lata 2008 i 2010 pokryta została w całości z kapitału zapasowego, zysk za 2007 r. przeznaczony został na kapitał zapasowy (400,6 mln zł), ZFŚS (1,0 mln zł) oraz na dodatkowe wypłaty dla pracowników spółki (z wyłączeniem członków Zarządu) (16,7 mln zł).

Niedotrzymanie terminów zatwierdzenia sprawozdań za 2012, 2013 i 2014 r.

Sprawozdania finansowe EuRoPol GAZ za lata 2012, 2013 i 2014 nie zostały rozpatrzone i zatwierdzone w przepisanych terminach.

Na walnym zgromadzeniu w dniu 25 czerwca 2013 r., którego przedmiotem miało być rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2012 r., Gazprom wniosła o przerwę do dnia 19 lipca 2013 r.

Z posiadanej przez PGNiG wiedzy wynikało, że podstawowym powodem zarządzenia przerwy w obradach ZWZ był brak uzgodnień w zakresie podziału zysku za rok 2012. W dniu 9 lipca 2013 r. PGNiG zwróciła się z do Przewodniczącego RN EuRoPol GAZ z propozycją niekontynuowania obrad walnego zgromadzenia do czasu znalezienia rozwiązania braku zgodności akcjonariuszy. W dniu 16 lipca 2013 r. Przewodniczący RN zgodził się na tę propozycję.

Wymiana członków Zarządu po stronie polskiej skutkująca sporem prawnym akcjonariuszy

Przed rozpoczęciem walnego zgromadzenia w dniu 8 listopada 2013 r. Prezes Zarządu EuRoPol GAZ złożył oświadczenie do walnego zgromadzenia z prośbą o odwołanie z pełnionej funkcji, a Drugi Wiceprezes Zarządu EuRoPol GAZ definitywną rezygnację z zajmowanego stanowiska. Po złożeniu rezygnacji przez członków Zarządu ze strony polskiej oraz po rozmowach na zwołanym na ten sam dzień posiedzeniu RN EuRoPol GAZ, przedstawiciele strony rosyjskiej opuścili siedzibę spółki, w związku z czym nie doszło do obrad walnego zgromadzenia. PGNiG nie występowała do Gazprom z pytaniem dlaczego pełnomocnik strony rosyjskiej opuścił siedzibę spółki i nie uczestniczył w walnym zgromadzaniu zwołanym na 8 listopada 2013 r.

Zmiany personalne w Zarządzie EuRoPol GAZ po stronie polskiej skutkowały sporem prawnym dotyczącym obsady tego organu. Spór ten w sposób faktyczny uniemożliwiał rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań finansowych za kolejne lata, pomimo zwoływanych walnych zgromadzeń.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Na walnym zgromadzeniu EuRoPol GAZ w dniu 17 września 2015 r. rozpatrzone i zatwierdzone zostały sprawozdania finansowe za lata 2012, 2013 i 2014. Strata za 2013 r. pokryta została pokryta w całości z kapitału zapasowego, zysk za 2014 r. został przeznaczony w całości na kapitał zapasowy, zaś zysk za 2012 r. został przeznaczony na kapitał zapasowy (49,4 mln zł), nagrody dla pracowników, członków Zarządu i członków RN (12,2 mln zł) oraz ZFŚS (2,0 mln zł).

Zatwierdzenie
zaległych sprawozdań
finansowych w 2015 r.

Sprawozdanie finansowe za 2015 r. zostało rozpatrzone i zatwierdzone w dniu 27 czerwca 2016 r. Zysk przeznaczony został na kapitał zapasowy (62,7 mln zł) i nagrody dla pracowników, członków zarządu i członków RN (15,8 mln zł).

Sprawozdanie finansowe za 2016 r. nie zostało rozpatrzone i zatwierdzone w 2017 r. Walne zgromadzenie w dniu 26 czerwca 2017 r., na którym pierwotnie miało być rozpatrywane sprawozdanie za 2016 r., nie odbyło się z powodu braku pełnomocnictwa udzielonego do udziału w walnym przez Gazprom. Wcześniej, w dniu 20 czerwca 2017 r. RN EuRoPol GAZ w sprawozdaniu z działalności RN oraz z badania sprawozdania Zarządu z działalności i sprawozdania finansowego za 2016 r. oraz z oceny wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku za rok 2016 wskazała, iż po przeanalizowaniu wniosku Zarządu co do podziału zysku i przeznaczenia go na kapitał zapasowy nie podjęła uchwały i w następstwie tego nie przedstawiła pozytywnej opinii ZWZ co do propozycji podziału zysku. Sprawozdanie finansowe za 2016 r. zostało rozpatrzone i zatwierdzone w dniu 27 marca 2018 r., nie została jednak podjęta uchwała o podziale zysku za rok 2016.

Proces rozpatrywania
sprawozdań finansowych
EuRoPol GAZ
za kolejne lata

Sprawozdanie finansowe za 2017 r. zostało rozpatrzone i zatwierdzone w dniu 21 czerwca 2018 r. Strata za rok 2017 została pokryta w całości z kapitału zapasowego. Ponownie nie została podjęta uchwała o podziale zysku za rok 2016 z powodu sprzeciwu strony rosyjskiej dla przeznaczenia go w całości (116,8 mln zł) na kapitał zapasowy.

Ponowny brak
podjęcia uchwały
o podziale zysku
za 2016 r.

Przedstawiciele PGNiG uczestniczyli w walnych zgromadzeniach EuRoPol GAZ podejmując decyzje na podstawie pisemnych instrukcji do głosowania, uchwalonych przez Zarząd PGNiG i pozytywnie zaopiniowanych przez RN PGNiG. Osoby wskazane przez PGNiG uczestniczyły w pracach RN EuRoPol GAZ.

Pisemne instrukcje
do głosowania

W latach 2011–2018 EuRoPol GAZ nie wypłacała akcjonariuszom dywidendy. Było to zgodne z obowiązującym uzgodnieniem, że do czasu spłaty kredytów zaciągniętych na budowę polskiego odcinka gazociągu jamalskiego spółka nie będzie wypłacać dywidendy. Kwestia wypłaty dywidendy przez EuRoPol GAZ stanowiła przedmiot procesów decyzyjnych organów PGNiG w 2016 r. z uwagi na wniosek Gazprom w tej sprawie. PGNiG i Gazprom nie osiągnęły porozumienia w sprawie wypłaty dywidendy.

Brak wypłacania
przez EuRoPol GAZ
dywidendy

Kwestia wypłaty dywidendy nie była od tego czasu wnoszona przez Gazprom, ani pod obrady ZWZ, które było zwołane na 26 czerwca 2017 r. (nie odbyło się z uwagi na brak pełnomocnictwa reprezentanta Gazprom), ani ZWZ, które odbyło się w dniu 27 marca 2018 r.

5.2.2. Realizacja praw do powoływania członków organów EuRoPol GAZ SA

Procedura
powoływania
i odwoływania
członków Zarządu
i Rady Nadzorczej

Proces korporacyjny dotyczący zmian w organach EuRoPol GAZ obejmował zgodnie ze Statutem PGNiG trójstopniowe dokonywanie zmian w organach spółki. Do kompetencji RN PGNiG należało opiniowanie rekomendacji przedstawionej przez Zarząd PGNiG, dotyczącej wskazania lub odwołania osób rekomendowanych przez PGNiG do Zarządu i RN EuRoPol GAZ i przedstawienie jej do akceptacji Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, a od 1 lipca 2016 r. przez ministra właściwego do spraw energii. Po podjęciu uchwały w sprawie rekomendacji dotyczącej przeprowadzenia zmiany w organach EuRoPol GAZ, Zarząd PGNiG występował do RN PGNiG o pozytywne zaopiniowanie rekomendowanej zmiany. Po uzyskaniu akceptacji właściwego ministra, w przypadku zmian w Zarządzie EuRoPol GAZ Zarząd PGNiG występował do EuRoPol GAZ o zwołanie Walnego Zgromadzenia z punktem porządku obrad obejmującym zmiany w Zarządzie EuRoPol GAZ. W przypadku zmiany w RN ostatnim etapem było złożenie pisemnego oświadczenia w tej sprawie do EuRoPol GAZ.

Zgodnie ze Statutem EuRoPol GAZ, w skład RN spółki mogło wchodzić od sześciu do dziewięciu członków, zaś jej skład ustalany był w sposób następujący: Gazprom powoływał i odwoływał czterech członków, w tym Przewodniczącego RN, PGNiG – czterech członków, w tym Zastępcę Przewodniczącego RN, Gas-Trading – jednego członka.

Statut wskazywał, że przypadku każdego z akcjonariuszy powoływanie członków RN odbywa się w drodze pisemnego oświadczenia skierowanego do EuRoPol GAZ. Wspólna kadencja członków RN ustalona została na trzy lata.

Infografika nr 11

Rada Nadzorcza EuRoPol GAZ SA – obsadzanie stanowisk

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

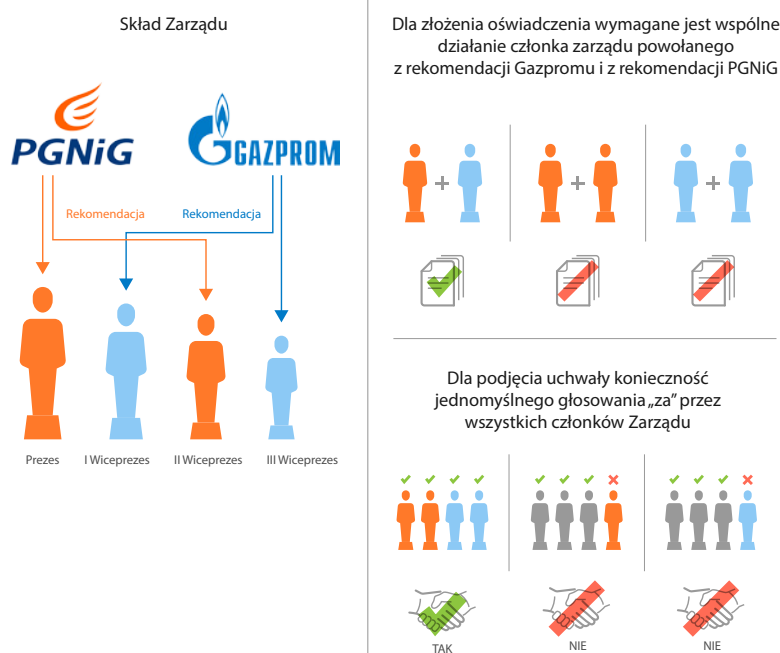
W zakresie przewidzianej procedury związanej z realizacją przez akcjonariuszy prawa do odwołania członków RN przed upływem kadencji Statut wskazywał, że realizacja tego uprawnienia odbywa się w drodze pisemnego oświadczenia akcjonariusza uprawnionego do powołania takiego członka (lub członków) RN.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Zgodnie z postanowieniami Statutu Zarząd EuRoPol GAZ składał się z czterech członków, przy czym Prezesa Zarządu i Drugiego Wiceprezesa Zarządu wybierało Walne Zgromadzenie na podstawie rekomendacji PGNiG, Pierwszego Wiceprezesa Zarządu i Trzeciego Wiceprezesa Zarządu wybierało Walne Zgromadzenie na podstawie rekomendacji Gazprom. Uchwała Walnego Zgromadzenia w tej sprawie wymagała zgodnego głosowania PGNiG oraz Gazprom. Procedura odwoływania członków Zarządu ustalona w Statucie wskazywała, że Prezesa Zarządu i Drugiego Wiceprezesa Zarządu może odwołać Walne Zgromadzenie uchwałą przyjętą większością głosów akcjonariuszy, w tym głosami „za” PGNiG. Pierwszego Wiceprezesa Zarządu i Trzeciego Wiceprezesa Zarządu może odwołać Walne Zgromadzenie uchwałą przyjętą większością głosów, w tym głosami „za” Gazprom⁸.

Infografika nr 12

Zarząd EuRoPol GAZ SA – obsadzanie stanowisk

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Z uwagi na fakt, że spółka EuRoPol GAZ nie wchodziła w skład Grupy Kapitałowej PGNiG nie miały do niej zastosowania zasady przyjęte dla spółek GK PGNiG dotyczące określenia wymogów wobec kandydatów na członków zarządów, rad nadzorczych, a także postępowań kwalifikacyjnych w procesie powoływania członków zarządów. Również przyjęte w EuRoPol GAZ wewnętrzne regulacje dotyczące głosowania w sprawach udzielania absolutorium z wykonywania funkcji w organach Spółki nie przewidywały sporządzania w jakiegokolwiek formie uzasadnień dla przyjętego sposobu głosowania w tych sprawach.

W skład RN EuRoPol GAZ powoływane były przez PGNiG głównie (w 75% przypadków) osoby będące w dniu powołania członkami Zarządu PGNiG oraz osoba sprawująca funkcję dyrektora komórki organizacyjnej

Dokonywanie zmian
w składzie Rady
Nadzorczej EuRoPol GAZ

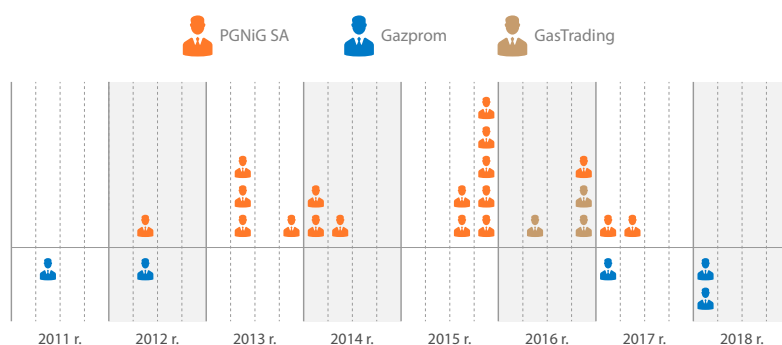
⁸ Przedstawione w powyższych akapitach uregulowania rozwiązań korporacyjnych zawarte były w § 33 ust. 3 pkt 10, § 25, § 26 i § 30 Statutu.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

PGNiG. W kontrolowanym okresie, tj. od 2011 r., z rekomendacji PGNiG do RN EuRoPol GAZ powołano w drodze 24 nominacji ogółem 21 osób. W sześciu wypadkach osoby po zakończeniu pełnienia funkcji w RN w latach 2011–2018 (do października) powoływane były ponownie w skład tego organu spółki.

Infografika nr 13

Częstotliwość i liczba zmian w Radzie Nadzorczej EuRoPol GAZ SA

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Spośród 22 osób sprawujących w badanym okresie funkcję członka RN EuRoPol GAZ z rekomendacji PGNiG, w siedmiu przypadkach osoby te nie były członkami Zarządu PGNiG, z czego sześć osób zatrudnionych było poza Grupą Kapitałową PGNiG, natomiast jedna osoba sprawowała funkcje kierowniczą w PGNiG, ale nie wchodziła w skład Zarządu PGNiG.

Powodami odwołania a następnie powołania członka RN EuRoPol GAZ najczęściej były obiektywne przyczyny – odwołanie wcześniej danej osoby z Zarządu PGNiG lub osób wskazanych przez odwołanych wcześniej członków Zarządu PGNiG. Natomiast powołanie związane było z powołaniem do RN EuRoPol GAZ nowo powoływanych członków Zarządu PGNiG, czy też powołanie rekomendowanych przez nich osób.

W PGNiG nie były znane dokumenty uzasadniające powody zmian (ani ich jednoznaczne uzasadnienia) dokonywanych w RN EuRoPol GAZ, a polegających na odwoływaniu osób będących w dniu odwołania członkami Zarządu PGNiG (były dwa takie przypadki).

Wśród członków RN desygnowanych przez Gazprom, akcjonariusz rosyjski dokonał w latach 2011–2017 trzech zmian w składzie RN EuRoPol GAZ, a w roku 2018 kolejnych dwóch zmian.

W okresie czerwiec 2016 – czerwiec 2017 r. PGNiG dokonała także trzykrotnie zmiany członka RN EuRoPol GAZ reprezentującego Gas-Trading. Wcześniej, od roku 2001, Gas-Trading tylko raz zmieniła swojego przedstawiciela w RN EuRoPol GAZ, po śmierci w 2013 r. dotychczasowego jej członka.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W okresie objętym kontrolą, w EuRoPol GAZ dokonano pięciokrotnie wymiany członków Zarządu rekomendowanych przez PGNiG⁹. Formalnie zmiany w Zarządzie EuRoPol GAZ nastąpiły w czterech przypadkach w wyniku rezygnacji z zajmowania stanowiska członka Zarządu, w jednym przypadku po wygaśnięciu mandatu w związku z WZA (w dniu 17 września 2015 r.) ustalającym nową wspólną trzyletnią kadencję, jeden z członków Zarządu nie został ponownie powołany.

Członkowie Zarządu rekomendowani przez Gazprom nie byli wymieniani i sprawowali funkcje członków Zarządu w całym okresie objętym kontrolą.

W przedstawionej NIK dokumentacji obejmującej stosowne uchwały Zarządu PGNiG wraz z uzasadnieniami, protokołach z posiedzeń RN PGNiG, pisemnych rekomendacjach RN PGNiG do Ministra Energii (wcześniej Ministra SP), a także w dokumentacji im towarzyszącej, nie wskazywano przyczyn dokonywania zmian w Zarządzie EuRoPol GAZ i uzasadnień dla podejmowanych decyzji personalnych, zarówno w trakcie odwoływania, jak i powoływania nowych członków Zarządu.

PGNiG prezentowała stanowisko, że kandydatami do organów EuRoPol GAZ są osoby cieszące się zaufaniem osób podejmujących decyzje personalne z uwagi na gwarancję przygotowania merytorycznego, a także lojalność wobec PGNiG. Przed podjęciem stosownych uchwał członkowie organów PGNiG dokonywali konsultacji. PGNiG zwracała uwagę, że w jej radzie nadzorczej zasiadali przedstawiciele właściwego ministra nadzorującego PGNiG.

Do zmiany w Zarządzie EuRoPol GAZ sfinalizowanej 28 listopada 2013 r. doszło w konsekwencji wydarzeń związanych z podpisaniem listu intencyjnego (MoU) w sprawie budowy gazociągu z Białorusi przez Polskę do Słowacji. Prezes Zarządu PGNiG wskazał, że zasadniczą kwestią dla powodzenia operacji zmiany w Zarządzie Spółki było złożenie w dniu 8 listopada 2013 r. rezygnacji przez ówczesnych „polskich” członków Zarządu EuRoPol GAZ. W przypadku braku złożenia rezygnacji zmiana „polskich” członków Zarządu byłaby w pełni zależna od woli spółki Gazprom. Założenia strategii PGNiG dokonania zmian w Zarządzie EuRoPol GAZ obejmowały w tym przypadku przyjęty tryb postępowania na NWZ zwołanym na dzień 28 listopada 2013 r. Zostały one skutecznie zrealizowane. Wypełniono procedurę niezbędną do jednostronnego oświadczenia PGNiG o powołaniu rekomendowanych przez siebie osób do Zarządu EuRoPol GAZ.

Analogiczna procedura przeprowadzenia zmian została przeprowadzona po rezygnacji w styczniu 2016 r. z pełnionych funkcji przez Prezesa Zarządu i Drugiego Wiceprezesa. W obu przypadkach krótkotrwałe pozbawienie PGNiG posiadania przedstawicieli w Zarządzie EuRoPol GAZ nie spowodowało negatywnych konsekwencji dla wykonywania zadań przez tę spółkę.

Stosownie do postanowień art. 399 § 3 ksh, a także i § 20 ust. 6 Statutu EuRoPol GAZ, akcjonariusze reprezentujący co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w spółce mogą zwołać nadzwyczajne walne zgromadzenie. Akcjonariusze wyznaczają przewod-

Dokonywanie zmian
w składzie Zarządu
EuRoPol GAZ

Brak uzasadnień
dla podejmowanych
decyzji personalnych

Zmiana polskich
członków Zarządu
EuRoPol GAZ w 2013 r.

Zmiana członków
Zarządu w 2016 r.

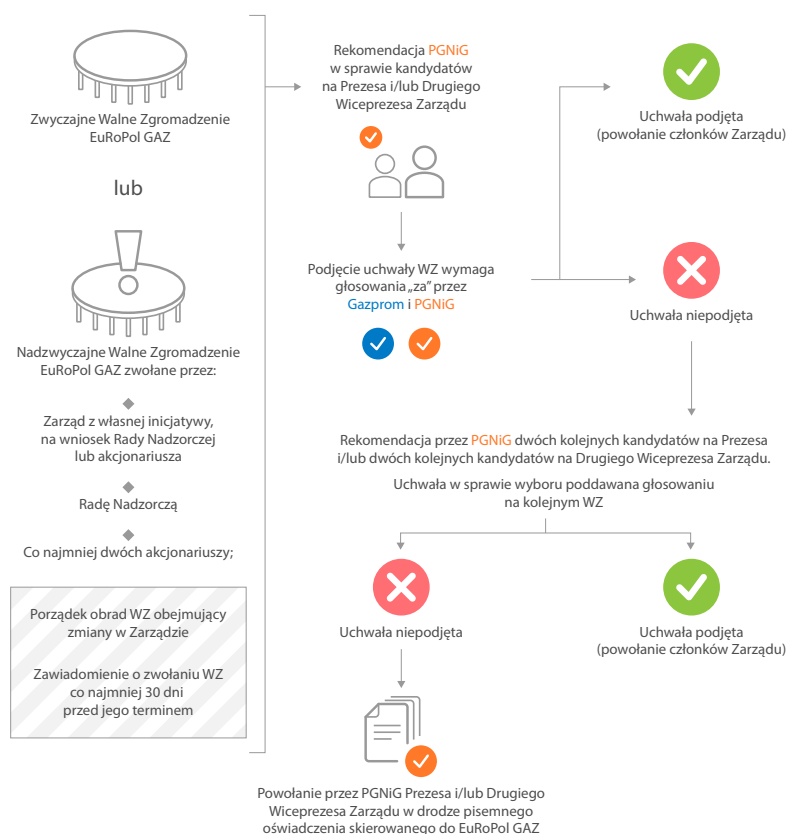
Procedura zmian
wymagająca
współdziałania
PGNiG z Gas-Trading

⁹ Rezygnacja w listopadzie 2013 r. Zdzisława Jamki i Mirosława Dobrute, brak powołania na wspólną trzyletnią kadencję Kazimierza Nowaka, rezygnacja w styczniu 2016 r. Tomasza Flisa i Marcina Idzika.

niczącego tego zgromadzenia. Przepisy te znalazły zastosowanie w przypadku opisanych powyżej zmian w Zarządzie EuRoPol GAZ. Wobec braku woli Gazprom, aby po rezygnacji dotychczasowych członków Zarządu rekomendowanych przez PGNiG wybrać nowych uchwałą walnego zgromadzenia w trybie określonym w § 30 ust. 4 Statutu EuRoPol GAZ¹⁰, PGNiG w uzgodnieniu z Gas-Trading zwoływały NWZA, aby powołać nowych członków Zarządu w trybie określonym w § 30 ust. 5 Statutu EuRoPol GAZ. Stanowi on, że w przypadku, jeżeli WZA nie dokona wyboru Prezesa Zarządu lub Drugiego Wiceprezesa Zarządu zgodnie z rekomendacją PGNiG, spółce tej przysługuje prawo rekomendowania dwóch kolejnych kandydatów na funkcję Prezesa Zarządu lub odpowiednio dwóch kolejnych kandydatów na funkcję Drugiego Wiceprezesa Zarządu, przy czym WZA powoła na Prezesa Zarządu lub odpowiednio Drugiego Wiceprezesa Zarządu jednego spośród wskazanych kandydatów. Jeżeli WZA nie powoła Prezesa Zarządu lub Drugiego Wiceprezesa Zarządu spośród wskazanych kandydatów, PGNiG przysługiwać będzie prawo do powołania Prezesa Zarządu i/lub Drugiego Wiceprezesa Zarządu w drodze pisemnego oświadczenia skierowanego do EuRoPol GAZ.

Infografika nr 14

Procedura wyboru członków Zarządu EuRoPol GAZ SA z rekomendacji PGNiG SA

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

¹⁰ Stanowi on, że: wybór Prezesa Zarządu, Pierwszego Wiceprezesa Zarządu, Drugiego Wiceprezesa Zarządu oraz Trzeciego Wiceprezesa Zarządu następuje uchwałą WZA przyjętą większością głosów akcjonariuszy, w tym głosami „za” wszystkich akcjonariuszy-założycieli, mających co najmniej 30% akcji. Oznacza to w praktyce konieczność głosowania „za” przez Gazprom i PGNiG.

W okresie objętym kontrolą brak było podstaw prawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących dla konieczności uzasadniania dokonywania zmian personalnych w organach spółek prawa handlowego (zarówno w zarządzie, jak i radzie nadzorczej). Również w Statucie EuRoPol GAZ brak było uregulowań dotyczących kryteriów określających wymogi wobec kandydatów do organów tej Spółki. Pomimo dochowania przez Zarząd PGNiG obowiązujących zasad, z uwzględnieniem kompetencji RN PGNiG, a także właściwego ministra nadzorującego PGNiG, brak dokumentacji dotyczącej prowadzonych uzgodnień w zakresie polityki personalnej i brak odzwierciedlenia w dokumentach PGNiG prezentowanych w tym względzie stanowisk, nie pozwalał na ustalenie osób rekomendujących ani faktycznych argumentów przemawiających za podjęciem decyzji w konkretnych przypadkach obsady kluczowych stanowisk w EuRoPol GAZ.

Brak obowiązków w zakresie uzasadniania dokonywania zmian personalnych

W okresie objętym kontrolą w wyniku podjętych w PGNiG procesów decyzyjnych w ramach opracowywania instrukcji do wykonywania prawa głosu na WZ EuRoPol GAZ, w przypadkach trzech osób podjęte w tych sprawach uchwały dotyczyły innego niż głosowanie „za” sposobu wykonania prawa głosu w przedmiocie udzielenia absolutorium członkom Zarządu EuRoPol GAZ¹¹. Przypadki te dotyczyły członków Zarządu rekomendowanych przez PGNiG.

Udzielanie absolutorium członkom Zarządu EuRoPol GAZ rekomendowanym przez PGNiG

We wniosku Zarządu PGNiG do RN PGNiG z dnia 6 listopada 2013 r. o podjęcie uchwały w sprawie zaopiniowania sposobu wykonywania prawa głosu, przez reprezentanta PGNiG na ZWZ EuRoPol GAZ, wskazano „wstrzymać się” od głosu podczas głosowania uchwał w sprawie udzielenia absolutorium z wykonywania obowiązków w 2012 r. Prezesowi i Drugiemu Wiceprezesowi Zarządu. Analogiczny sposób postępowania wskazano w instrukcji do głosowania w sprawie udzielenia im absolutorium z wykonania obowiązków w 2013 r.¹² W instrukcji do głosowania na ZWZ EuRoPol GAZ¹³ ustalono głosowanie „przeciw” absolutorium z wykonywania obowiązków w 2015 r. dla Prezesa Zarządu.

W stosunku do członków zarządu EuRoPol GAZ rekomendowanych przez stronę rosyjską w kontrolowanym okresie ostateczne przyjęte instrukcje do głosowania przewidywały głosowanie „za” udzieleniem absolutorium w każdym przypadku.

¹¹ „Wstrzymanie się od głosu” podczas głosowania uchwał dotyczących udzielenia absolutorium Mirosławowi Dobrutowi i Zdzisławowi Jamce z wykonania przez nich obowiązków w 2012 roku, głosowanie „przeciw” udzieleniu absolutorium Marcinowi Idzikowi z wykonywania obowiązków w 2015 r.

¹² Instrukcja przyjęta uchwałą Zarządu PGNiG nr 311/2015 z dnia 22 lipca 2015 r.

¹³ Instrukcje przyjęte uchwałą Zarządu PGNiG nr 323/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r. i nr 328/2017 z dnia 22 czerwca 2017 r.

5.3. Przekazywanie Prezesowi Rady Ministrów, ministrowi właściwemu do spraw gospodarki lub nadzorującemu ministrowi informacji dotyczących bezpieczeństwa energetycznego państwa w zakresie związanym ze spółką EuRoPol GAZ SA

Obowiązki PGNiG
względem ministrów

Stosownie do postanowień § 23 ust. 2 statutu PGNiG obowiązującego w okresie objętym kontrolą, Zarząd tej spółki przedkłada ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa oraz ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, a po zmianie statutu od dnia 1 lipca 2016 r. – ministrowi właściwemu do spraw energii, na każde żądanie tych organów, szczegółowe informacje na temat zadań wykonywanych dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Zakres informacji
objętych żądaniem
ministrów

W odniesieniu do spraw związanych z EuRoPol GAZ w okresie lat 2011–2018 (do końca października), z powołaniem na powyższe uprawnienie, trzykrotnie (dwukrotnie w czerwcu 2013 r. oraz we wrześniu 2015 r.) zwrócił się o informacje Minister SP. Stosowne informacje zostały przekazane.

W czerwcu 2013 r. Minister SP zwrócił się o comiesięczne przekazywanie informacji na temat prac nad przygotowaniem studium wykonalności rurociągu mającego połączyć systemy przesyłowe Białorusi i Słowacji przez terytorium Polski, który był przedmiotem podpisanego w dniu 4 kwietnia 2013 r. między EuRoPol GAZ a Gazprom Export *Memorandum of Understanding* (MoU). Informacje w żądanym zakresie były regularnie przekazywane do marca 2014 r., tj. do wygaśnięcia okresu obowiązywania MoU. Ministrowie SP i gospodarki uzyskiwali także żądane informacje związane z EuRoPol GAZ dotyczące realizacji postanowień zawartych w *Protokole o wniesieniu zmian do Porozumienia międzyrządowego z 25 sierpnia 1993 roku*, podpisanym 29 października 2010 r. oraz *Protokole o wniesieniu zmian do Protokołu Dodatkowego z 12 lutego 2003 roku do Porozumienia międzyrządowego z 25 sierpnia 1993 r.*, podpisanego również 29 października 2010 r.

Dalsze obowiązki
informacyjne PGNiG
wobec ministrów

Od dnia 26 czerwca 2013 r. do statutu PGNiG (§ 23 ust. 2a i 2b) wprowadzony został obowiązek przekazywania przez Zarząd tej spółki ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa, a od dnia 1 lipca 2016 r. ministrowi właściwemu do spraw energii, informacji związanych z wyczerpującą listą spraw, będących przedmiotem walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników spółek powiązanych oraz zależnych. Sprawy te, w odniesieniu do EuRoPol GAZ, obejmowały:

- 1) realizację strategicznych przedsięwzięć inwestycyjnych lub udział w przedsięwzięciach inwestycyjnych trwale lub przejściowo pogarszających efektywność ekonomicznej działalności tych spółek, ale koniecznych dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Polski oraz
- 2) nawiązanie stosunku zobowiązaniowego z osobą zagraniczną przez operatora lub właściciela systemu dystrybucyjnego lub gazociągu międzysystemowego, dotyczącego lub związanego z przygotowaniem,

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

analizą, budową, rozbudową lub rozporządzeniem siecią przesyłową, siecią dystrybucyjną, gazociągiem międzysystemowym albo gazociągiem bezpośrednim w rozumieniu prawa energetycznego, o ile stosunek zobowiązaniowy dotyczy infrastruktury o wartości aktualnej lub szacunkowej dla nowej, w tym projektowanej, infrastruktury przekraczającej równowartość 500 000 EURO w złotych.

W okresie obowiązywania tych postanowień statutu PGNiG nie miały miejsca przypadki rozpatrywania przez walne zgromadzenie EuRoPol GAZ spraw w powyższym zakresie. Nie była przez EuRoPol GAZ analizowana, ani przygotowywana budowa, rozbudowa lub rozporządzenie gazociągiem międzysystemowym, w efekcie czego nie było spraw podlegających obowiązkowi informacyjnemu wobec właściwego ministra.

Sprawa podpisania pomiędzy EuRoPol GAZ a Gazprom Export *Memorandum of Understanding* (listu intencyjnego) dotyczącego przygotowania studium wykonalności gazociągu Kobryń (Białoruś)–Wielkie Kapuszczyce (Słowacja) przez terytorium Polski była m.in. przedmiotem analizy i raportu opracowanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych. W dniu 9 kwietnia 2013 r. Prezes Rady Ministrów zobowiązał Ministra Spraw Wewnętrznych do przygotowania w trybie pilnym raportu obejmującego opis przebiegu oraz analizę:

- procesów decyzyjnych dotyczących memorandum (MoU) zawartego pomiędzy EuRoPol GAZ a Gazprom Export,
- przepływu informacji pomiędzy organami państwowymi oraz podmiotami gospodarczymi, w których Skarb Państwa posiada – bezpośrednio albo pośrednio – udziały.

Minister Spraw Wewnętrznych opracował w kwietniu 2013 r. raport w tej sprawie¹⁴.

Pierwszy raz strona rosyjska zasygnalizowała PGNiG intencję podpisania listu intencyjnego w tej sprawie w rozmowie telefonicznej w dniu 19 października 2012 r. Przesłany drogą elektroniczną projekt zakładał, że ze strony polskiej do listu przystąpi PGNiG. Nastąpiło to w końcowym etapie negocjacji między PGNiG i Gazprom Export dotyczących zmiany warunków cenowych Kontraktu Jamalskiego na zakup gazu z Rosji (zawarcie aneksu nr 40). Proces negocjacyjny ze strony polskiej zmierzał do obniżenia cen gazu oraz zawarcia innej korzystniejszej formuły cenowej i był konsekwencją wytoczenia przez PGNiG procesu przeciw Gazpromowi przed Sądem Arbitrażowym w Sztokholmie. PGNiG poinformowało o inicjatywie rosyjskiej w sprawie listu intencyjnego Ministerstwo Skarbu Państwa (MSP).

Stosownie do stanowiska Ministra SP, PGNiG wynegocjowała wyłączenie się z podpisania proponowanego listu intencyjnego, a także rozłączenie w czasie zawarcia aneksu nr 40 do Kontraktu Jamalskiego (podpisanego 5 listopada 2012 r.) od podpisania takiego listu. Ostatecznie przedstawiciele Gazpromu zgodzili się na rozwiązanie, w którym kwestia ewentualnej realizacji łącznika Kobryń–Wielkie Kapuszczyce będzie przedmiotem analizy ze strony EuRoPol GAZ oraz zostanie omówiona w toku kontaktów roboczych

Brak sytuacji wymagających przekazania informacji ministrom

Raport Ministra Spraw Wewnętrznych dotyczący podpisania *Memorandum of Understanding*

Wysunięcie inicjatywy podpisania memorandum ze strony rosyjskiej

Realizacja stanowiska Ministra SP w toku negocjacji ze stroną rosyjską

¹⁴ https://www.premier.gov.pl/files/files/raport_w_sprawie_memorandum_gazowego.pdf

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

z przedstawicielami operatora systemów przesyłowych w Polsce – spółką Gaz-System SA. Przygotowanie założeń techniczno-ekonomicznych projektu zostało zalecone zarządowi spółki EuRoPol GAZ w uchwale RN EuRoPol GAZ podjętej również 5 listopada 2012 r. Takie rozwiązanie przełamywało pat negocjacyjny i zostało zaakceptowane przez Ministra SP.

Zaangażowanie spółki Gaz-System SA

W okresie od 6 listopada 2012 r. do 12 marca 2013 r. prowadzone były z udziałem EuRoPol GAZ i Gaz-System SA, za wiedzą MSP, działania przygotowawcze, związane z realizacją uchwały RN EuRoPol GAZ. W dniu 13 marca 2013 r. Gaz-System SA ostatecznie poinformował Gazprom, że nie przystąpi do realizacji omawianego projektu.

Nieudana próba spotkania Prezesa PGNiG z Ministrem SP

W dniu 12 marca 2013 r. EuRoPol GAZ przekazał do PGNiG otrzymany od Gazpromu projekt MoU pomiędzy EuRoPol GAZ a Gazprom Export. Po otrzymaniu tego pisma Prezes PGNiG poprosiła o spotkanie z Ministrem SP. Ustalono termin 22 marca 2013 r. Z inicjatywy MSP spotkanie zostało najpierw przełożone na dzień 25 marca 2013 r., a następnie odwołane. Po otrzymaniu kolejnego pisma od Prezesa EuRoPol GAZ, zawierającego skorygowaną wersję projektu MoU oraz wskazanie orientacyjnego terminu podpisania MoU (5–6 kwietnia 2013 r.) Prezes PGNiG spotkała się w trybie roboczym z Zastępcą Dyrektora Departamentu Projektów Strategicznych w MSP, który to Departament nadzorował PGNiG, w celu przekazania mu m.in. nowych informacji w sprawie MoU.

Informacje przekazane osobiście Wiceprezesowi Rady Ministrów

W dniu 3 kwietnia 2013 r. Prezes EuRoPol GAZ poinformował osobiście Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Gospodarki o planowanym na 4 kwietnia 2013 r. podpisaniu MoU. W dniu 3 kwietnia 2013 r. wieczorem na stronie internetowej Gazpromu umieszczona została informacja, że Prezydent Federacji Rosyjskiej rozmawiał z Prezesem Gazprom o powrocie do projektu Jamał II, przy czym – wbrew pierwotnym założeniom tego projektu, to jest położenia drugiej nitki gazociągu wzdłuż istniejącego Gazociągu Jamalskiego prowadzącego do Niemiec – gazociąg ten miałby zwiększać bezpieczeństwo dostaw do Polski, Słowacji i Węgier. Prezes Gazprom stwierdził, że prace budowlane mogłyby rozpocząć się dopiero po uruchomieniu gazociągu South Stream, w latach 2018–2019. Prezes Gazprom poinformował ponadto, że prowadzi na ten temat rozmowy na poziomie korporacyjnym i jest gotów rozpocząć opracowanie wstępnego studium wykonalności. W odpowiedzi na te doniesienie Minister SP zorganizował konferencję prasową, na której podkreślił, że decyzje dotyczące budowy infrastruktury przesyłowej będą podejmowane przez Rząd RP i mogą być realizowane wyłącznie przez spółkę, której właścicielem jest państwo polskie, potwierdzając tym samym wcześniejsze ustalenia. Minister SP przed konferencją nie zwracał się do PGNiG o informacje w sprawie MoU.

Podpisanie Memorandum of Understanding

W dniu 4 kwietnia 2013 r. o godzinie 14.00 czasu polskiego Prezes EuRoPol GAZ podpisał w imieniu EuRoPol GAZ z Gazprom Export, stanowiące tajemnicę przedsiębiorcy, MoU określające warunki współpracy przy przygotowaniu studium wykonalności projektu gazociągu Kobryń–Wielkie Kapusznany. W późnych godzinach popołudniowych na posiedzeniu sejmowej Komisji Skarbu Państwa, na której był poruszany temat projektu Jamał II, Prezes PGNiG przekazała Zastępcy Dyrektora Departamentu Projektów Strategicznych w MSP informację o podpisaniu MoU.

W dniu 5 kwietnia 2013 r. Gazprom opublikował na swojej stronie internetowej komunikat o podpisaniu MoU z EuRoPol GAZ, podając informację, że dokument przewiduje realizację projektu Jamał II – łącznika między Białorusią a Słowacją przez terytorium Polski. Informację tę zdementowała w swoim komunikacie PGNiG podkreślając, że podpisany dokument ma charakter analityczny i nie zawiera wiążących zobowiązań biznesowych. W tym samym dniu Prezes PGNiG przesłała Ministrowi SP krótką notatkę informującą o czysto technicznym charakterze podpisanego MoU oraz notatkę Prezesa EuRoPol GAZ w sprawie spotkania z Wiceprezesem Rady Ministrów w dniu 3 kwietnia 2013 r. oraz podpisania MoU w dniu następnym. W dniu 8 kwietnia 2013 r. Prezes PGNiG przekazała Ministrowi SP kolejną notatkę odnoszącą się do okoliczności podpisania MoU.

Informacje przekazane Ministrowi SP po podpisaniu dokumentu

Dla oceny procesów decyzyjnych – poprzedzających podpisanie MoU – konieczne jest uwzględnienie istoty podpisanego 4 kwietnia 2013 r. dokumentu. Memorandum miało na celu jedynie określenie warunków współpracy między stronami na potrzeby przygotowania studium wykonalności. MoU było dokumentem technicznym, niepociągającym za sobą żadnych zobowiązań inwestycyjnych, o czym mówi wprost zapis w MoU.

Charakter Memorandum of Understanding

W procesie decyzyjnym prowadzącym do podpisania MoU nie zaszły nieprawidłowości, ani przypadki przekroczenia uprawnień. W ramach obowiązujących przepisów i regulacji wewnętrznych spółek EuRoPol GAZ i PGNiG, Zarząd EuRoPol GAZ nie potrzebował zgody Rady Nadzorczej dla podpisania MoU. Na gruncie przepisów kodeksu spółek handlowych, jak i statutów spółki PGNiG i EuRoPol GAZ nie istniał obowiązek, aby Zarząd PGNiG lub członkowie Zarządu PGNiG zasiadający w RN EuRoPol GAZ przekazywali MSP informacje o pracach nad MoU. Natomiast uwzględniając dodatkowo ciążące na PGNiG jako spółce publicznej ograniczenia prawne w zakresie trybu informowania jednego z akcjonariuszy, Zarząd PGNiG nie był uprawniony do udzielenia informacji dotyczących MoU któremukolwiek z akcjonariuszy (np. Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra SP) bez udzielenia ich następnie wszystkim akcjonariuszom. Stanowisko takie potwierdzają także trzy opinie prawne, sporządzone na zlecenie PGNiG w kwietniu i maju 2013 r.

Prawidłowość przystąpienia strony polskiej do memorandum

5.4. Wynagrodzenia, w tym nagrody, dla członków organów EuRoPol GAZ SA

W EuRoPol GAZ w latach 2011–2018 – wskutek uchwał walnego zgromadzenia EuRoPol GAZ – wypłacane były nagrody z zysku (dla różnych uprawnionych grup osób) oraz dodatkowe nagrody dla członków RN EuRoPol GAZ (150% indywidualnego wynagrodzenia bez nagród otrzymanego za czas pełnienia funkcji w oznaczonym objętym nagradzaniem okresie – tzw. nagroda 150%).

Rodzaje nagród i przeznaczone na nie środki

Nagrody w EuRoPol GAZ wypłacane były w 2012 r. (nagroda z zysku za 2007 r. + nagroda 150%), 2015 r. (nagroda z zysku za 2012 r. + nagroda 150%) oraz w 2016 r. (nagroda z zysku za 2015 r. + nagroda 150%).

Nagrody z zysku w 2012 r. objęły pracowników EuRoPol GAZ (z wyłączeniem członków Zarządu)¹⁵, w 2015 i 2016 r. – pracowników oraz członków Zarządu i RN.

Nagrody z zysku wyniosły łącznie: w 2012 r. – 16,7 mln zł, w 2015 r. – 12,2 mln zł oraz w 2016 r. – 15,8 mln zł.

W 2015 r. z ogólnej kwoty na nagrody z zysku kwota 10,52 mln zł podlegała przeznaczeniu na nagrody dla pracowników EuRoPol GAZ z wyłączeniem członków zarządu (86,3%), 0,67 mln zł – dla członków RN (5,5%) oraz 1,0 mln zł – dla członków Zarządu (8,2%). W 2016 r. kwoty te wynosiły dla powyższych grup odpowiednio: 13,0 mln zł (82,3%), 1,5 mln zł (9,5%) oraz 1,3 mln zł (8,2%).

Odrębne,
dodatkowe nagrody
dla Zarządu EuRoPol GAZ

Poza powyższymi nagrodami dla członków Zarządu EuRoPol GAZ wypłacanymi z zysku EuRoPol GAZ, osobom tym przyznawane były również tożsame jak członkom RN EuRoPol GAZ tzw. nagrody 150% (pozostawało to jednak w kompetencjach RN EuRoPol GAZ).

5.4.1. Nagrody wypłacone w 2012 r.

Propozycja Zarządu
EuRoPol GAZ

W 2012 r. Zarząd EuRoPol GAZ zwołał ZWZ na dzień 12 marca 2012 r. Jego przedmiotem miały być sprawy niezakończone w latach wcześniejszych dotyczące lat 2006–2010¹⁶.

Zarząd EuRoPol GAZ wniósł o dokonanie podziału zysku za 2007 r. (418,4 mln zł) w następujący sposób: kapitał zapasowy – 388,1 mln zł (92,75%), ZFŚS – 1,0 mln zł (0,25%), dodatkowe wypłaty (nagrody)¹⁷ – 29,3 mln zł (7%).

Wypracowanie
stanowiska PGNiG

Stanowisko PGNiG, zgodnie z obowiązującymi zasadami, wypracowywane było w toku przyjęcia i opiniowania instrukcji do głosowania na ZWZ EuRoPol GAZ. Propozycja EuRoPol GAZ dotycząca wypłaty nagród z zysku za 2007 r. członkom Zarządu i RN EuRoPol GAZ pełniącym swoje funkcje w czasie podejmowania tej decyzji, tj. w roku 2012, nie zyskała akceptacji Zarządu i RN PGNiG. Stanowisko to uzyskało następnie aprobatę RN EuRoPol GAZ.

Uchwały ZWZ
EuRoPol GAZ
z czerwca 2012 r.

ZWZ EuRoPol GAZ obradujące po przerwie w dniu 22 czerwca 2012 r. niezależnie od podjęcia uchwał w sprawach dotyczących sprawozdań finansowych, podjęło uchwałę o przeznaczeniu części zysku za 2007 r. na dodatkowe wypłaty dla pracowników spółki (z wyłączeniem członków Zarządu) w kwocie 16,7 mln zł. Miał je rozdysponować Prezes Zarządu EuRoPol GAZ w sposób uznaniowy.

¹⁵ Członkowie Zarządu EuRoPol GAZ byli formalnie pracownikami spółki, dlatego dla uniknięcia wątpliwości co do kręgu nagradzanych osób wyłączenie takie zostało wprost w tym roku zapisane. Członkowie RN nie mieli statusu pracowniczego.

¹⁶ Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań finansowych i sprawozdań Zarządu z działalności spółki za lata 2006–2010, podział zysku lub pokrycie starty oraz udzielenie absolutorium członkom Rady Nadzorczej i Zarządu.

¹⁷ Dodatkowe wypłaty dla obecnych członków Rady Nadzorczej EuRoPol GAZ (proporcjonalnie do wynagrodzenia kwartalnego należnego każdemu członkowi RN) – 6,3 mln zł (1,5%), dodatkowe wypłaty dla członków Zarządu EuRoPol GAZ obecnej kadencji (proporcjonalnie do podstawowego wynagrodzenia miesięcznego należnego każdemu z członków zarządu) – 6,3 mln zł (1,5%) oraz dodatkowe wypłaty dla pracowników EuRoPol GAZ (którą to kwotę rozdysponuje pomiędzy poszczególnych pracowników w sposób uznaniowy Prezes Zarządu) – 16,7 mln zł (4%).

Podjęta została również uchwała o przyznaniu członkom RN EuRoPol GAZ tzw. nagród 150%. Uchwalono, że uprawnionymi do tzw. nagród 150% są członkowie RN EuRoPol GAZ pełniący funkcję w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r., zaś nagrodę przyznaje się w wysokości 150% indywidualnego wynagrodzenia (bez nagród) otrzymanego za czas pełnienia funkcji przez osobę uprawnioną w powyższym okresie.

5.4.2. Nagrody wypłacone w 2015 r.

W 2012 r. EuRoPol GAZ wypracowała zysk netto w kwocie 63,6 mln zł. Zarząd EuRoPol GAZ wniósł o dokonanie podziału zysku w następujący sposób: kapitał zapasowy – 40,8 mln zł (64,1%), ZFŚS – 1,0 mln zł (1,6%) oraz wypłaty nagród z zysku dla pracowników i członków władz korporacyjnych spółki – 21,8 mln zł (34,3%). ZWZ zostało zwołane na dzień 25 czerwca 2013 r. Zostało ono najpierw odroczone do 19 lipca 2013 r., a następnie akcjonariusze jednomyślnie postanowili nie odbywać ZWZ.

Propozycja Zarządu
EuRoPol GAZ

W dniu 8 listopada 2013 r. dwaj członkowie Zarządu EuRoPol GAZ ze strony polskiej złożyli rezygnację. Walne zgromadzenie odbyło się bez udziału Gazprom. Wobec tego nie przystąpiono do rozpatrzenia sprawozdania finansowego za 2012 r. Skuteczność rezygnacji i następnie skuteczność wskazania przez PGNiG przedstawicieli do Zarządu EuRoPol GAZ stanowiły podstawę sporu między akcjonariuszami powodującego brak skuteczności kolejnych walnych zgromadzeń aż do września 2015 r.

Nieskuteczność
kolejnych walnych
zgromadzeń

W dniu 22 lipca 2015 r. Zarząd PGNiG wystąpił do RN o zaopiniowanie sposobu wykonania prawa głosu. Wskazano, iż propozycja głosowania w zakresie podziału zysku za 2012 r. w części dotyczącej nagród podtrzymuje zaakceptowane wcześniej kwoty, a jedynie modyfikuje krąg osób, którym mają zostać wypłacone nagrody i jest uzgodniona ze stroną rosyjską¹⁸. Zaproponowano także głosowanie za przyznaniem członkom RN tzw. nagród 150%.

Stanowisko PGNiG
uzgodnione ze stroną
rosyjską

Wskazano także, że przy takim sformułowaniu uchwały prawa do nagród nie będą mieli członkowie organów EuRoPol GAZ, którzy zgodnie z zawartymi w instrukcji propozycjami głosowania nie otrzymają absolutorium za lata 2012 i 2013¹⁹.

¹⁸ Przewidziano podział: 1) 10,5 mln zł – na nagrody dla pracowników (z wyłączeniem członków Zarządu), którzy byli zatrudnieni w 2012 r. na podstawie umowy o pracę i pozostają zatrudnieni w spółce na dzień podjęcia uchwały, proporcjonalnie do wynagrodzenia osiągniętego przez osobę uprawnioną w roku 2012 (bez nagród z zysku), 2) 0,67 mln zł – na nagrody dla członków RN pełniących swe funkcje w RN w dniu 31 grudnia 2014 r. oraz dla imiennie wskazanego byłego członka RN ze strony rosyjskiej, proporcjonalnie do indywidualnego wynagrodzenia kwartalnego i czasu pełnienia funkcji w RN w okresie 2012–2014, 3) 1,0 mln zł – na nagrody dla członków Zarządu, pełniących swe funkcje w dniu 31 grudnia 2014 r., proporcjonalnie do indywidualnego wynagrodzenia miesięcznego w spółce i czasu pełnienia funkcji w okresie 2012–2014.

¹⁹ W odniesieniu do 2012 r. zaproponowano wstrzymanie się od głosu co do uchwały w sprawie absolutorium dla dwóch członków Zarządu EuRoPol GAZ rekomendowanych przez PGNiG oraz głosowanie za absolutorium dla rosyjskich członków Zarządu EuRoPol GAZ. Zaproponowano również wstrzymanie się od głosu co do absolutorium dla dwóch powołanych przez PGNiG członków RN EuRoPol GAZ, odwołanych z Zarządu PGNiG w 2013 r. W zakresie dotyczącym roku 2013 r. zaproponowano wstrzymanie się od głosu co do uchwały w sprawie absolutorium dla dwóch członków Zarządu EuRoPol GAZ rekomendowanych przez PGNiG, którzy złożyli rezygnację w 2013 r. oraz głosowanie za absolutorium dla nowo powołanych przez PGNiG członków Zarządu EuRoPol GAZ i rosyjskich członków Zarządu EuRoPol GAZ. Zaproponowano również wstrzymanie się od głosu co do absolutorium dla członków RN EuRoPol GAZ odwołanych z Zarządu PGNiG w 2013 r.

Szczegółowe
uzgodnione warunki
wypłaty nagród

RN PGNiG S.A. w dniu 28 lipca 2015 r. pozytywnie zaopiniowała powyższy sposób wykonywania prawa głosu. Obowiązywał on również na kolejnym walnym zgromadzeniu w dniu 17 września 2015 r., na którym podjęte zostały uchwały w powyższych sprawach (ZWZ w dniu 29 lipca 2015 r. jednomyślnie postanowiło zamknąć obrady bez podejmowania uchwał).

W przypadku członków Zarządu i RN EuRoPol GAZ decydujące dla przyznania nagrody było pełnienie funkcji w dniu 31 grudnia 2014 r. (za wyjątkiem jednego imiennie wskazanego byłego członka RN ze strony rosyjskiej). Zgodnie z analizami PGNiG, zarówno przyjęcie jako decydującej daty 31 grudnia 2014 r., czy też daty odbycia ZWZ (17 września 2015 r.) nie wpływało na krąg osób uprawnionych do nagrody, było to zatem neutralne z punktu widzenia strony polskiej. Dla PGNiG propozycja strony rosyjskiej, aby datą decydującą był dzień 31 grudnia 2014 r. z tego względu nie była kontrowersyjna, a dyskusja nad zmianą daty, która de facto pozostawała bez wpływu na skutek uchwały została uznana za bezzasadną.

Propozycja, zgodnie z którą uprawnienie do otrzymania nagrody z zysku za 2012 r. zostało w odniesieniu do pracowników uwarunkowane pozostawaniem w zatrudnieniu na dzień podjęcia uchwały, miała zdaniem PGNiG wyjść ze strony Zarządu EuRoPol GAZ. Zarząd EuRoPol GAZ miał być zainteresowany przyznaniem nagród pracownikom aktualnie zatrudnionym.

Uchwały ZWZ
EuRoPol GAZ
z września 2015 r.

ZWZ EuRoPol GAZ w dniu 17 września 2015 r. odbyło się. Podjęte zostały na nim uchwały w sprawie podziału zysku za 2012 r. (przewidująca wypłaty nagród z zysku dla pracowników oraz członków Zarządu i RN) oraz w sprawie nagród dla członków RN (tzw. nagród 150%) zgodnie z ustaleniami akcjonariuszy.

5.4.3. Nagrody wypłacone w 2016 r.

Propozycja Zarządu
EuRoPol GAZ

Zarząd EuRoPol GAZ w dniu 16 maja 2016 r. wniósł o dokonanie podziału zysku netto za 2015 r. w wysokości 78,5 mln zł w następujący sposób: 62,7 mln zł – na kapitał zapasowy (79,9%) oraz 15,8 mln zł na nagrody dla pracowników EuRoPol GAZ, członków Zarządu i członków RN (20,1%). Tytułem uzasadnienia wniosku w zakresie wypłaty nagród wskazana została okoliczność *zrealizowania wszystkich zadań związanych z niezawodnym przesyłem gazu w 2015 r. w ramach zatwierdzonego Planu Działalności Gospodarczej na rok 2015*. Wskazano również, że *propozycja formuły podziału zysku za rok 2015 co do zasady odwzorowuje podział zysku za rok 2012 zatwierdzony przez walne zgromadzenie w roku 2015*. W załączniku do wniosku wskazany został proponowany podział ogólnej kwoty na nagrody²⁰. Na planowane ZWZ zgłoszony został również projekt uchwały w sprawie nagród dla członków RN EuRoPol GAZ (tzw. nagród 150%).

²⁰ Proponowany podział kwoty z zysku za 2015 r. przewidzianej na nagrody: 1) 1,5 mln zł (1,9% zysku netto) – dla członków RN pełniących swoje funkcje w RN EuRoPol GAZ w dniu podjęcia uchwały, proporcjonalnie do indywidualnego wynagrodzenia kwartalnego, 2) 1,3 mln zł (1,66%) – dla członków Zarządu, pełniących swoje funkcje w dniu podjęcia uchwały, proporcjonalnie do indywidualnego miesięcznego wynagrodzenia w spółce, 3) 13,0 mln zł (16,6%) – dla pozostałych pracowników, którzy byli zatrudnieni w 2015 r. na podstawie umowy o pracę i pozostają zatrudnieni w EuRoPol GAZ na dzień podjęcia uchwały, proporcjonalnie do wynagrodzenia osiągniętego przez osobę uprawnioną w 2015 r. (bez nagród z zysku). Wskazano również, że kwoty z zysku przeznaczone na wypłaty nagród dla wszystkich ww. osób są kwotami brutto, tzn. obowiązkowe obciążenia z tytułu składek na FUS płaconych przez EuRoPol GAZ, a także na Pracowniczy Program Emerytalny zostaną pokryte ze środków obrotowych.

RN EuRoPol GAZ w dniu 3 czerwca 2016 r. pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu do ZWZ w sprawie podziału zysku.

Zarząd EuRoPol GAZ zwołał ZWZ na dzień 27 czerwca 2016 r.

W związku z powyższym, Zarząd PGNiG w dniu 14 czerwca 2016 r. wystąpił do RN PGNiG o zaopiniowanie sposobu wykonywania prawa głosu. Zarząd PGNiG wskazał w instrukcji do głosowania, iż proponuje upoważnić pełnomocnika PGNiG na ZWZ EuRoPol GAZ do głosowania za podjęciem zaproponowanych uchwał w sprawie podziału zysku na 2015 r. i w sprawie nagród dla członków RN²¹.

Wypracowanie
stanowiska PGNiG

RN PGNiG w dniu 22 czerwca 2016 r. pozytywnie zaopiniowała proponowany sposób wykonania prawa głosu na ZWZ EuRoPol GAZ.

ZWZ EuRoPol GAZ w dniu 27 czerwca 2016 r. podjęło uchwały w sprawie podziału zysku i przyznania nagród 150% dla członków RN zgodnie z brzmieniem wnioskowanym przez Zarząd EuRoPol GAZ.

Uchwały ZWZ
EuRoPol GAZ
z czerwca 2016 r.

Uprawnienie do nagrody z zysku za 2015 r. zostało przewidziane dla członków RN i Zarządu EuRoPol GAZ pełniących funkcje w dniu podjęcia uchwały. Z uprawnienia tego wyłączeni zostali członkowie RN i Zarządu, którzy pełnili swoją funkcję w tym roku i nie pełnili jej w 2016 r. Zgodnie ze stanowiskiem PGNiG, propozycja warunków w zakresie nagród z zysku za rok 2015 została sformułowana przez Zarząd EuRoPol GAZ, a Zarząd PGNiG nie widział uzasadnienia dla zmiany tych warunków. Według wyjaśnień Prezesa Zarządu PGNiG *podstawowym założeniem jest, aby nagrody otrzymywali aktualni, a nie byli członkowie organów Spółki. Nagród nie powinni otrzymać członkowie organów, którzy nie otrzymali absolutorium*.

Warunki wypłaty nagród

Podział zysku netto należy do wyłącznej kompetencji walnego zgromadzenia, a ewentualne przyznanie nagród ma charakter uznaniowy i dyskrecyjny. Walne zgromadzenie nie było zobligowane do przyznania nagrody z zysku spółki żadnymi wewnętrznymi regulacjami i nie było skrepowane żadnymi warunkami ustalonymi w innych aktach prawnych. Uchwała WZ była jedynym dokumentem kreującym prawo członków organów EuRoPol GAZ do nagrody.

W odniesieniu do nagród dla członków RN i Zarządu EuRoPol GAZ z zysku za 2012 r. przewidziano, iż ich wysokość wyliczona zostanie proporcjonalnie do indywidualnego wynagrodzenia kwartalnego/miesięcznego i czasu pełnienia funkcji w okresie 2012–2014, zaś nagród z zysku za 2015 r. – proporcjonalnie do indywidualnego wynagrodzenia kwartalnego/miesięcznego.

Różne zasady
określania proporcji
podziału nagród
w 2015 i 2016 r.

W odniesieniu do nagród z zysku za rok 2015 PGNiG wskazała, że okres pełnienia funkcji przez członków RN EuRoPol GAZ ze strony polskiej innych niż, tych którzy zostali negatywnie ocenieni przez PGNiG (brak absoluto-

²¹ W pozostałym zakresie zaproponowano także m.in. głosowanie przeciw udzieleniu absolutorium byłemu Prezesowi Zarządu EuRoPol GAZ i głosowanie za absolutorium z wykonania obowiązków w 2015 r. pozostałym członkom zarządu spółki. Zaproponowano także głosowanie przeciw udzieleniu absolutorium wszystkim członkom RN EuRoPol GAZ ze strony polskiej, którzy byli nimi w 2015 r. i w tym roku zostali z niej odwołani, a nadto pozostającemu w RN członkowi zgłoszonemu przez Gas-Trading SA, jak również głosowanie za udzieleniem absolutorium członkom RN EuRoPol GAZ ze strony rosyjskiej (wszystkim) i polskiej (powołanych od dnia 16 grudnia 2015 r.).

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

riów), nie przekraczał w roku 2015 kilkunastu dni. Przyjęcie wobec tego innego sposobu kalkulacji nagrody niż proporcjonalnie do indywidualnego wynagrodzenia kwartalnego/miesięcznego, tj. np. proporcjonalnie do indywidualnego wynagrodzenia uzyskanego w roku 2015, doprowadziłoby do sytuacji, w której reprezentanci strony rosyjskiej znaleźliby się w pozycji uprzywilejowanej i otrzymaliby niemal całość kwoty 1,5 mln zł przeznaczonej na nagrody dla członków RN EuRoPol GAZ.

Czynności
wyjaśniające
prowadzone przez
Ministerstwo Energii

W dniu 22 września 2016 r. Minister Energii (jak wskazano – w związku z doniesieniami medialnymi dotyczącymi wypłaty nagród z zysku za rok 2015 w jednej ze spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGNiG, tj. w spółce EuRoPol GAZ) wystąpił do Prezesa Zarządu PGNiG o niezwłoczne podjęcie czynności wyjaśniających w zakresie wydatkowania środków finansowych, w tym wypłaty wynagrodzeń dla członków organów spółek należących do Grupy Kapitałowej PGNiG w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. Wydał również rekomendację udziału pracowników Departamentu Kontroli i Nadzoru Ministerstwa Energii w czynnościach sprawdzających, wskazując konkretne osoby. Informacje te zebrano na podstawie dobrowolnych oświadczeń członków organów spółek złożonych w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających zleconych przez Ministra Energii.

Dyrektor Generalny Ministerstwa Energii przedstawił NIK oświadczenie, że wszyscy członkowie Zarządu PGNiG przeznaczyli nagrodę otrzymaną w 2016 r. – jako członkowie Rady Nadzorczej EuRoPol GAZ – z własnej inicjatywy na cele charytatywne i społeczne.

Czynności
wyjaśniające
prowadzone
z inicjatywy organów
PGNiG

W PGNiG podjęto również działania wyjaśniające z inicjatywy organów spółki.

Na zlecenie Zarządu PGNiG w dniu 7 października 2016 r. powstał *Audyt dokumentacji prawnej związanej z przyznaniem wynagrodzenia członkom rady nadzorczej w formie prawa udziału w zysku spółki za 2015 r. w drodze uchwały walnego zgromadzenia podjętej w dniu 27 czerwca 2016 r. przez spółkę System Gazociągów Tranzytowych EuRoPol GAZ SA z siedzibą w Warszawie*. Został on sporządzony przez zewnętrzną kancelarię prawną.

Konkluzje audytu
zleconego przez
Zarząd PGNiG

Wynikało z niego, iż podjęcie przez ZWZ EuRoPol GAZ uchwały o podziale zysku nastąpiło zgodnie ze Statutem PGNiG oraz wewnętrznymi regulacjami PGNiG (w tym powzięta została wymagana Statutem PGNiG uchwała Zarządu PGNiG, która następnie została pozytywnie zaopiniowana przez Radę Nadzorczą PGNiG, również w części dotyczącej kwoty nagrody dla członków Rady Nadzorczej EuRoPol GAZ). W opracowanym dokumencie wskazano również, że uchwalenie przez ZWZ EuRoPol GAZ wynagrodzenia członków RN w formie prawa udziału w zysku za 2015 r. było zgodne z wykształconą na przestrzeni lat praktyką wynagradzania członków Rady Nadzorczej EuRoPol GAZ.

Wniosek Zarządu
do RN PGNiG
w sprawie kontroli
wewnętrznej

W dniu 30 września 2016 r. Zarząd PGNiG wystąpił do Rady Nadzorczej PGNiG o przeprowadzenie kontroli zgodności decyzji w sprawie przyznania nagród członkom Rady Nadzorczej EuRoPol GAZ z przepisami prawa oraz ładem korporacyjnym PGNiG. Rada Nadzorcza PGNiG w dniu 17 paździer-

nika 2016 r. postanowiła wszcząć kontrolę w zakresie zgodności decyzji w sprawie przyznania nagród członkom Rady Nadzorczej EuRoPol GAZ z przepisami prawa i ładem korporacyjnym. RN PGNiG dokonała wyboru zewnętrznej kancelarii prawnej i powierzyła jej sporządzenie opinii prawnej w powyższym zakresie.

W dniu 2 listopada 2016 r. wykonawca przedłożył opinię – *Audyt prawny uchwały nr 4 walnego zgromadzenia z 27 czerwca 2016 r. o wynagrodzeniu dla członków Rady Nadzorczej*. Wynikało z niej, iż powyższa uchwała o podziale zysku za 2015 r. (przewidująca nagrody z zysku również dla członków Rady Nadzorczej EuRoPol GAZ) została podjęta zgodnie z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, a także wymogami statutu i regulaminu spółki, a także że zostały zachowane wszystkie procedury wymagane w PGNiG dla podjęcia przez ZWZ EuRoPol GAZ tej uchwały (w istocie – do głosowania przez PGNiG za podjęciem przez ZWZ tej uchwały – przyp. NIK). W dniu 4 listopada 2016 r. Rada Nadzorcza PGNiG przyjęła *raport z kontroli wewnętrznej* i przekazała go Zarządowi PGNiG do wiadomości.

Konkluzje audytu
zleconego przez RN PGNiG

5.4.4. Działania zmierzające do ewentualnej wypłaty nagród za 2016 r.

W 2016 r. EuRoPol GAZ osiągnęła zysk netto w wysokości 116,8 mln zł. Zarząd EuRoPol GAZ wniósł do walnego zgromadzenia o dokonanie podziału zysku poprzez przeniesienie go na kapitał zapasowy. Zarząd EuRoPol GAZ wniósł również o podjęcie przez walne zgromadzenie uchwały w sprawie nagród dla członów RN (tzw. nagród 150%).

Wniosek Zarządu
EuRoPol GAZ o nagrody
dla członków RN

ZWZ zwołane zostało na dzień 26 czerwca 2017 r. Przed ZWZ RN EuRoPol GAZ nie wypracowała rekomendacji co do sposobu podziału zysku. PGNiG stało na stanowisku przeznaczenia zysku na kapitał zapasowy, dopuszczając możliwość przeznaczenia części zysku w sposób odmienny w zależności od uzgodnień ze stroną rosyjską. Zarząd PGNiG ostatecznie przyjął również (w dniu 22 czerwca 2017 r.) instrukcję przewidującą głosowanie przeciw przyznaniu tzw. nagród 150% dla członków RN EuRoPol GAZ.

Zarząd PGNiG
przyjął stanowisko
w sprawie
głosowania przeciw
przyznaniu nagród

Na ZWZ EuRoPol GAZ w dniu 26 czerwca 2017 r., z uwagi na brak pełnomocnictwa udzielonego przez Gazprom do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu, obecni akcjonariusze, tj. PGNiG i Gas-Trading stwierdzili, że ZWZ nie odbędzie się i będzie przeprowadzone w terminie późniejszym.

Przebieg walnych
zgromadzeń w 2017 i 2018 r.

NWZ mające na celu rozpatrzenie dokumentów sprawozdawczych i skwitowanie 2016 r. odbyło się w dniu 27 marca 2018 r. Jego przedmiotem nie było głosowanie uchwały o podziale zysku za 2016 r. Kwestia podziału zysku za 2016 r. ujęta została w porządku obrad ZWZ w dniu 21 czerwca 2018 r. Uchwała w przedmiocie przeznaczenia całości zysku netto na kapitał zapasowy z powodu głosowania przeciw przedstawiciela Gazprom nie została powzięta.

Na żadnym z powyższych walnych zgromadzeń nie była głosowana kwestia przyznania dodatkowych nagród (tzw. nagród 150%) dla członków RN EuRoPol GAZ. Punkt przewidujący głosowanie nad tą kwestią na ZWZ w dniu 21 czerwca 2018 r. na wniosek PGNiG został wyłączony z porządku obrad.

Brak nagród dla członków RN EuRoPol GAZ od czerwca 2016 r.	W konsekwencji członkom RN EuRoPol GAZ nie przyznano nagród z zysku za 2016 r. i tzw. nagród 150% – od dnia 27 czerwca 2016 r. członkom RN EuRoPol GAZ nie przyznawano nagród ze środków EuRoPol GAZ.
Obowiązujące w spółce regulacje wewnętrzne	5.4.5. Zasady wynagradzania i nagradzanie w EuRoPol GAZ SA W EuRoPol GAZ obowiązywały regulacje wewnętrzne określające wysokość wynagrodzeń członków Zarządu i RN.
Wynagrodzenia członków Zarządu EuRoPol GAZ	W dniu 19 kwietnia 1996 r. walne zgromadzenie EuRoPol GAZ przyjęło <i>Zasady wysokości wynagrodzenia Członków Zarządu EuRoPol GAZ oraz warunki wykonywania pracy</i> . Dokument ten był czterokrotnie zmieniany, ostatni raz w 2008 r. Zawierał on m.in. postanowienia określające przedziały kwotowe wynagrodzenia miesięcznego członka Zarządu i dotyczące nagród uznaniowych za efektywną działalność w wysokości do 150% wynagrodzenia podstawowego otrzymanego za okres objęty nagrodą (przyznawanych nie częściej niż raz w kwartale przez RN EuRoPol GAZ w oparciu o ocenę wykonania zatwierdzonych zadań).
Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej EuRoPol GAZ	W zakresie wynagradzania członków RN EuRoPol GAZ ważność zachowywała uchwała walnego zgromadzenia EuRoPol GAZ z dnia 26 kwietnia 2002 r. zmieniona uchwałą z dnia 19 grudnia 2003 r.
Brak działań zmierzających do wypracowania jednolitych zasad nagradzania	PGNiG jako akcjonariusz EuRoPol GAZ ani członkowie RN EuRoPol GAZ wskazani przez PGNiG nie występowali w okresie 2011–2018 (ani wcześniej) z propozycją opracowania i wdrożenia w EuRoPol GAZ regulacji wewnętrznych dotyczących zasad nagradzania członków RN i szczegółowych zasad nagradzania Zarządu EuRoPol GAZ. Nie proponowano również przyjęcia jednolitych zasad i kryteriów wypłaty nagród z zysku oraz dodatkowych nagród (tzw. nagród 150%) z uwzględnieniem rozstrzygnięcia zakresu uprawnień byłych i obecnych (na moment podejmowania uchwały o danych nagrodach) członków organów.
	Wypłaty dodatkowych nagród (tzw. nagród 150%) dla członków RN stanowiły przyjętą w EuRoPol GAZ praktykę i były przyznawane – zgodnie z informacjami PGNiG – od wielu lat na analogicznych zasadach jak dla członków Zarządu. Nie było propozycji przyjęcia zasady, aby przy przyznawaniu tzw. nagród 150% uwzględniać osoby niepełniące już funkcji. Zdarzały się wyjątki od przyjętej praktyki, iż nagrody otrzymują aktualni członkowie RN, jak przypadek jednego członka Rady Nadzorczej ze strony rosyjskiej, który otrzymał nagrodę jako były członek RN.
	Ewentualne przyznanie nagród dla członków RN należało do wyłącznej kompetencji WZ, i miało charakter uznaniowy, dyskrecjonalny. WZ nie było zobligowane do przyznania nagrody żadnymi wewnętrznymi regulacjami i nie było skrepowane żadnymi warunkami ustalonymi w innych aktach prawnych, zaś uchwała WZ była jedynym dokumentem kreującym prawo członków RN EuRoPol GAZ do nagrody.
Działania mające na celu wprowadzenie zmian zasad wynagradzania w Radzie Nadzorczej EuRoPol GAZ	W okresie objętym kontrolą planowane lub podejmowane były działania mające na celu zmianę zasad wynagradzania członków RN EuRoPol GAZ.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W 2013 r. PGNiG proponowała podjęcie uchwały, w myśl której wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji członka RN EuRoPol GAZ nie przysługuje członkom RN będącym pracownikami PGNiG lub spółek zależnych PGNiG w rozumieniu przepisów *ksh*, jak również osobom pełniącym funkcję członków zarządu w tych podmiotach (bez względu na rodzaj stosunku prawnego), a warunki wynagrodzenia pozostałych członków RN EuRoPol GAZ pozostają bez zmian. Ani na walnym zgromadzeniu EuRoPol GAZ w dniu 25 czerwca 2013 r. ani na kolejnych walnych zgromadzeniach projekt uchwały nie był rozpatrywany.

Kwestia wynagrodzeń w RN EuRoPol GAZ była przedmiotem działań w PGNiG w latach 2016 i 2017, w związku z *ustawą o zasadach kształtowania wynagrodzeń*. W tym zakresie ostateczna instrukcja PGNiG do głosowania na ZWZ EuRoPol GAZ zwołanym na dzień 26 czerwca 2017 r. zakładała wniesienie o podjęcie uchwały o zmianie statutu poprzez uchylenie postanowienia statutu dotyczącego wynagrodzenia dla członków RN i podjęcie uchwały stanowiącej, iż wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji członka RN EuRoPol GAZ nie przysługuje.

W dniu 26 czerwca 2017 r. na ZWZ postanowiono, że się ono nie odbędzie. Kolejne walne zgromadzenie odbywało się w dniu 27 marca 2018 r. W porządku obrad nie przewidziano sprawy podjęcia uchwały w sprawie wynagrodzeń RN EuRoPol GAZ, a PGNiG nie wносиła o wprowadzenie takiego punktu do porządku obrad. Kwestia pełnienia funkcji przez polskich członków RN EuRoPol GAZ, będących jednocześnie członkami Zarządu PGNiG, bez pobierania wynagrodzenia, rozwiązana została inaczej.

Zgodnie z uchwałą Rady Nadzorczej PGNiG Nr 34/VIII/2017 z dnia 13 września 2017 r. członkowie Zarządu PGNiG mogą pobierać wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w RN EuRoPol GAZ, z tym zastrzeżeniem, że tak uzyskane środki będą przeznaczać na cele pożytku publicznego.

Skutkowało to rozwiązaniem, w którym formalnie są wynagradzani zarówno członkowie RN powołani przez Gazprom, jak i PGNiG, jednak dla członków RN powołanych przez PGNiG nie są to środki uzyskiwane na własną korzyść, lecz zasilają cele społeczne.

Wprowadzenie rozwiązania dotyczącego przekazywania wynagrodzeń na cele społeczne

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe

Cel główny kontroli	Czy nadzór PGNiG SA nad spółką EuRoPol GAZ SA sprawowany był prawidłowo i czy zabezpieczał interesy Skarbu Państwa?
Cele szczegółowe	Założono, że badania kontrolne umożliwią udzielenie odpowiedzi na następujące pytania szczegółowe:
Dane identyfikacyjne kontroli	1. Czy były wyznaczane cele sprawowania nadzoru nad spółką EuRoPol GAZ SA? 2. Czy sposób wykonywania nadzoru nad EuRoPol GAZ SA zapewniał osiągnięcie wyznaczonych celów? 3. Czy działania nadzorcze realizowane były zgodnie z obowiązującymi przepisami i umowami?
Zakres podmiotowy	Kontrolą objęto jedną jednostkę – akcjonariusza EuRoPol GAZ SA, tj. Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA.
Kryteria kontroli	Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²² , z uwzględnieniem kryteriów legalności i gospodarności.
Okres objęty kontrolą	Kontrolą objęto lata 2011–2018 (do listopada), z uwzględnieniem wydarzeń w okresie wcześniejszym, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność. Kontrolę przeprowadzono w okresie od dnia 13 marca 2018 r. do dnia 18 listopada 2018 r., z przerwą w prowadzeniu czynności kontrolnych w PGNiG SA w okresie od marca do lipca 2018 r.
Działania na podstawie art. 29 ustawy o NIK	W toku kontroli zwracano się o informacje do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Energii, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, EuRoPol GAZ SA oraz Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA.
Pozostałe informacje	Kontrola pt. <i>Nadzór PGNiG SA nad EuRoPol GAZ SA w latach 2011–2017</i> (P/18/014) została podjęta z inicjatywy własnej Najwyższej Izby Kontroli, po uwzględnieniu sugestii Komisji do Spraw Energii i Skarbu Państwa Sejmu RP. Badania kontrolne przeprowadził Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji. W wystąpieniu pokontrolnym do PGNiG nie formułowano wniosków pokontrolnych.
Ocena kontrolowanej jednostki	Kontrolowana jednostka – Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA otrzymała ocenę pozytywną kontrolowanej działalności. Prawidłowy był sposób sprawowania nadzoru przez PGNiG w latach 2011–2018 (do listopada) nad spółką EuRoPol GAZ SA. Nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów ani naruszeń istotnych interesów Skarbu Państwa. Zakres nadzoru oraz możliwość oddziaływania na sprawy EuRoPol GAZ determinowane były specyfiką tej spółki.

²² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, zwana dalej: ustawą o NIK.

6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno- -ekonomicznych

EuRoPol GAZ to spółka zarejestrowana w Polsce. Jest właścicielem polskiego odcinka „gazociągu jamalskiego” do Niemiec. Świadczy usługi transportu gazu ziemnego. Powstała w 1993 roku. Jej akcjonariuszami są PGNiG i Gazprom – po 48% akcji oraz Gas-Trading SA 4% akcji, nad którą kontrolę od 2015 r. ma PGNiG (posiada 43,41% akcji oraz udział pośredni 36,17% akcji poprzez spółkę zależną).

Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA jest liderem rynku gazu ziemnego w Polsce. PGNiG od września 2005 r. jest spółką giełdową. Zajmuje się importem gazu ziemnego, poszukiwaniami i wydobywaniem gazu ziemnego oraz ropy naftowej, a ponadto także, poprzez kluczowe spółki, magazynowaniem, sprzedażą, dystrybucją paliw gazowych i płynnych oraz produkcją ciepła i energii elektrycznej. PGNiG posiada akcje/udziały w ok. 30 spółkach. Największym akcjonariuszem PGNiG jest Skarb Państwa, który posiada 71,88% akcji spółki.

EuRoPol GAZ to właściciel polskiej części gazociągu przesyłowego Jamał-Europa, jednej z najbardziej zaawansowanych i jednocześnie największej w Europie inwestycji energetycznej przełomu XX i XXI wieku. Polskim odcinkiem gazociągu o długości ok. 684 kilometrów przesyłany jest gaz ziemny na potrzeby odbiorców krajowych (ok. 3 mld m³ rocznie) i zagranicznych (ok. 30 mld m³ rocznie). Wolne moce przesyłowe gazociągu EuRoPol GAZ udostępnia operatorowi OGP GAZ-SYSTEM SA, który oferuje usługi przesyłu gazu.

Celem strategicznym funkcjonowania EuRoPol GAZ jest bezpieczne i niezawodne oraz przyjazne dla środowiska świadczenie usługi transportu gazu ziemnego polskim odcinkiem gazociągu Jamał-Europa w zakresie wynikającym z zawartych umów i kontraktów.

Na polskim odcinku gazociągu rozmieszczonych jest pięć tłoczni gazu w: Kondratkach, Zambrowie, Ciechanowie, Włocławku i Szamotułach. Są to obiekty odpowiednio wyposażone, realizujące zadania w sposób ciągły i bezpieczny. Stanowią kluczowy element całego systemu, niezbędny do przesyłu gazu na całej długości gazociągu w maksymalnej planowanej ilości.

W 2014 roku EuRoPol GAZ otrzymał od Urzędu Dozoru Technicznego tytuł „Lider Bezpieczeństwa Technicznego” w ogólnopolskim rankingu. Wyróżnienie to potwierdziło, że Spółka spełnia najwyższe wymagania w zakresie transportu gazu i utrzymania infrastruktury technicznej polskiego odcinka gazociągu jamalskiego, które gwarantują od ponad 20 lat bezpieczną, niezawodną i skuteczną pracę całej infrastruktury gazociągowej.

Funkcjonowanie EuRoPol GAZ (w aspekcie korporacyjnym), a w konsekwencji również zakres oddziaływania akcjonariuszy, w tym PGNiG, na spółkę uwarunkowany jest postanowieniami umów międzynarodowych i aktów o tożsamych skutkach, którymi są:

- 1) *Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego*

Podstawowe dane
o EuRoPol GAZ i PGNiG

Charakterystyka
gazociągu
jamalskiego

Polsko-rosyjskie
porozumienia
regulujące działalność
EuRoPol GAZ

*przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej, sporządzone w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r.*²³;

zmienione przez:

- a) *Protokół dodatkowy do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu rosyjskiego gazu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach rosyjskiego gazu do Rzeczypospolitej Polskiej z 25 sierpnia 1993 r., podpisany w Warszawie dnia 12 lutego 2003 r.*²⁴;

zmieniony przez:

- b) *Protokół o wniesieniu zmian do Protokołu Dodatkowego do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 sierpnia 1993 r., podpisanego 12 lutego 2003 roku, podpisany w Warszawie dnia 29 października 2010 r.*²⁵ (dalej: *Protokół o wniesieniu zmian do Protokołu Dodatkowego z 12 lutego 2003 roku do Porozumienia międzyrządowego z 25 sierpnia 1993 r., podpisany 29 października 2010 r.*);
- 2) *Protokół o wniesieniu zmian do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu rosyjskiego gazu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach rosyjskiego gazu do Rzeczypospolitej Polskiej, z 25 sierpnia 1993 r., podpisany w Warszawie dnia 29 października 2010 r.*²⁶ (dalej: *Protokół o wniesieniu zmian do Porozumienia międzyrządowego z 25 sierpnia 1993 roku, podpisany 29 października 2010 r.*);

*Protokół między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej w sprawie przedsięwzięć organizacyjnych zmierzających do zapewnienia realizacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 sierpnia 1993 roku, podpisany w Warszawie dnia 18 lutego 1995 r.*²⁷

Dokumenty międzyrządowe ustanawiają w stosunku do EuRoPol GAZ szereg regulacji odmiennych od standardowo ujętych w ustawie z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych²⁸.

Zasady
funkcjonowania
EuRoPol GAZ

Stosownie do uregulowań *Protokołu o wniesieniu zmian do Porozumienia międzyrządowego z 25 sierpnia 1993 r., podpisanego 29 października 2010 r.*, w statucie EuRoPol GAZ zapisano postanowienia odzwierciedlające

²³ M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 512, ze zm.

²⁴ M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 516, ze zm.

²⁵ M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 519.

²⁶ M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 518.

²⁷ M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 514.

²⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1577, ze zm. Dalej: kodeks spółek handlowych lub ksh.

zasadę parytetowego zarządzania w EuRoPol GAZ i przewidujące reprezentowanie interesów EuRoPol GAZ w relacjach z osobami trzecimi przez przedstawicieli wyznaczonych przez Gazprom i PGNiG działających łącznie.

Do statutu i regulaminu zarządu EuRoPol GAZ wprowadzono, między innymi:

- zasadę jednogłośniego podejmowania uchwał przez zarząd we wszystkich sprawach;
- postanowienie, aby w przypadku powstania w zarządzie rozbieżności w zakresie podejmowania uchwał w dowolnej sprawie – przedstawiać daną sprawę do rozpatrzenia przez radę nadzorczą EuRoPol GAZ;
- postanowienie, aby w przypadku nie podjęcia uchwały w danej sprawie przez radę nadzorczą EuRoPol GAZ – przedstawiać ją do rozpatrzenia przez walne zgromadzenie akcjonariuszy EuRoPol GAZ;
- rezygnację z zasady głosu decydującego prezesa zarządu i przewodniczącego rady nadzorczej.

Zgodnie z postanowieniami statutu EuRoPol GAZ członkowie RN powoływani i odwoływani są w drodze pisemnego oświadczenia akcjonariuszy skierowanego do spółki. Gazprom powołuje i odwołuje do 4 członków RN, w tym jej przewodniczącego, PGNiG powołuje i odwołuje do 4 członków RN, w tym zastępcę przewodniczącego, a Gas-Trading 1 członka. Do podjęcia uchwały niezbędna jest obecność co najmniej 6 członków rady nadzorczej oraz głosowanie za jej podjęciem przez wszystkich obecnych członków rady powołanych przez Gazprom i PGNiG.

Statut EuRoPol GAZ stanowi, że zarząd składa się z czterech członków, przy czym WZA wybiera zgodnymi głosami PGNiG i Gazprom Prezesa i Drugiego Wiceprezesa na podstawie rekomendacji PGNiG, a Pierwszego i Trzeciego Wiceprezesa na podstawie rekomendacji Gazpromu. Wobec braku uchwały WZA, po spełnieniu stosownej procedury, obsada przysługujących stanowisk w zarządzie dokonywana jest w drodze pisemnych oświadczeń PGNiG i Gazprom. Do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu przy zachowaniu tzw. reprezentacji krzyżowej, tj. łącznego działania członka zarządu z rekomendacji PGNiG z członkiem zarządu z rekomendacji Gazprom.

Do kompetencji WZA EuRoPol GAZ należy podejmowanie uchwał, m.in. w sprawach:

- rozpatrywania i zatwierdzania sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- podziału zysku albo pokrycie straty,
- ustalania wynagrodzenia członków rady nadzorczej,
- ustalania zasad wynagrodzenia członków zarządu.

Statut EuRoPol GAZ stanowi, że walne zgromadzenie może podejmować uchwały jeśli uczestniczą w nim wszyscy akcjonariusze-założyciele, posiadający nie mniej niż 30% akcji (a zatem konieczna jest obecność PGNiG i Gazprom). Uchwały podejmowane są większością $\frac{3}{4}$ głosów obecnych na WZA.

Do działalności EuRoPol GAZ odnoszą się również inne porozumienia i umowy, których stronami są m.in. PGNiG oraz Gazprom.

Do podstawowych aktów prawnych regulujących działalność EuRoPol GAZ należy ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne²⁹ – w zakresie koncesji na przesyłanie paliw gazowych oraz umowy o powierzeniu obowiązków operatora systemu przesyłowego.

Ponadto obszar gospodarczy funkcjonowania Spółki podlega postanowieniom prawa wspólnotowego, w szczególności dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/55/WE³⁰, rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1775/2005³¹ oraz właściwym rozporządzeniom wykonawczym Komisji Europejskiej.

EuRoPol GAZ świadczy usługę przesyłową na podstawie koncesji wydanej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na okres do 31 grudnia 2025 roku.

Opłaty za usługi przesyłowe EuRoPol GAZ ustalane są w oparciu o taryfę zatwierdzoną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Stawki taryfowe kalkulowane są na bazie kosztów operacyjnych działalności koncesjonowanej Spółki, w tym głównie kosztów tłoczenia gazu, uzupełnionych o kwotę tzw. uzasadnionego zwrotu z kapitału zaangażowanego do działalności przesyłowej. Wysokość bazy kalkulacyjnej podlega każdorazowo weryfikacji przez Prezesa URE w toku postępowania administracyjnego ws. zatwierdzenia taryfy. Przy czym, stosownie do postanowień *Protokołu o wniesieniu zmian do Protokołu Dodatkowego z 12 lutego 2003 r. roku do Porozumienia międzyrządowego z 25 sierpnia 1993 r.*, podpisanego 29 października 2010 r., począwszy od 2010 r. kalkulacja stawki taryfowej ma zapewnić m.in.:

- docelową wielkość corocznego zysku netto EuRoPol GAZ na poziomie 21 mln zł, waloryzowaną średniorocznym wskaźnikiem wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłaszanym w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku taryfowego. Jeżeli rzeczywista wielkość rocznego zysku netto EuRoPol GAZ różni się od poziomu docelowego, to różnicę między wielkością faktyczną i docelową zysku netto uwzględnia się przy kalkulacji stawki taryfowej na następny rok;
- niewystępowanie nadmiernej akumulacji na rachunkach EuRoPol GAZ wolnych środków finansowych, nie przeznaczonych do wykorzystania celowego.

²⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 755, ze zm.

³⁰ Dz. Urz. UE L 211 z 14.08.2009, s. 94.

³¹ Dz. Urz. UE L 211 z 14.08.2009, s. 36, ze zm.

Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA jest liderem rynku gazu ziemnego w Polsce. Największym akcjonariuszem PGNiG jest Skarb Państwa, który posiada 4 153 706 157 akcji spółki, tj. 71,88%.

Centrala PGNiG jest wyodrębnioną strukturą organizacyjną, nadzorczą, planistyczną, wykonawczą i kontrolną, która podlega zarządowi. Centrala PGNiG stanowi aparat wykonawczy zarządu w ramach struktury organizacyjnej spółki, m.in. nadzorujący w ramach uprawnień nadzoru właścicielskiego działalność spółek z udziałem PGNiG.

Do zadań Centrali należy m.in:

- nadzór operacyjny nad wszystkimi zadaniami wynikającymi z przedmiotu działalności określonego w statucie,
- sprawowanie poprzez właściwy departament stałego nadzoru właścicielskiego nad wszystkimi spółkami Grupy Kapitałowej PGNiG.

Do PGNiG stosuje się w szczególności przepisy ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz postanowienia statutu spółki.

Zgodnie z postanowieniami aktualnie obowiązującego statutu³², do kompetencji Rady Nadzorczej PGNiG należy, w szczególności m.in.:

- 1) opiniowanie rekomendacji zarządu PGNiG dotyczącej wskazania przedstawicieli PGNiG do zarządu i rady nadzorczej lub odwołania ze składu zarządu i rady nadzorczej EuRoPol GAZ oraz przedstawienie jej do akceptacji akcjonariuszowi – Skarbowi Państwa, reprezentowanemu przez ministra właściwego do spraw energii;
- 2) opiniowanie sposobu wykonywania prawa głosu przez reprezentanta PGNiG na walnym zgromadzeniu EuRoPol GAZ.

Akcje PGNiG od 23 września 2005 r. notowane są w systemie notowań ciągłych rynku podstawowego Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Obowiązki informacyjne spółek publicznych (PGNiG jest spółką publiczną, notowaną na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie) określone były w szczególności w: 1) *rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylającym dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE*³³, 2) *ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych*³⁴, 3) *rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim*³⁵.

³² http://pgnig.pl/documents/10184/19398/Statut_PGNiG_SA_11012018/0c01be80-5eef-4898-b29f-2687ab2c0e8b

³³ Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, s. 1, ze zm.

³⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 512, ze zm.

³⁵ Dz. U. z 2014 r. poz. 133, ze zm. Zastąpione od 30.04.2018 r. tożsamym rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. (Dz. U. poz. 757).

Ład korporacyjny

Ład korporacyjny (ang. *corporate governance*) jest zbiorem zasad postępowania zarówno dla organów spółek, jak też dla członków organów tych spółek – rady nadzorczej, zarządu oraz do akcjonariuszy. Zasady ładu korporacyjnego odnoszą się do szeroko rozumianego zarządzania spółką.

Celem wprowadzonych w Polsce „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie” jest przede wszystkim umacnianie transparentności spółek giełdowych, poprawa jakości komunikacji spółek z inwestorami, a także wzmacnianie ochrony praw akcjonariuszy. „Dobre Praktyki” nie polegają na nałożeniu na wszystkie spółki giełdowe bezwzględnego obowiązku wdrożenia zasad, lecz wprowadzenie ich na podstawie zasady „comply or explain”, czyli zastosuj albo wyjaśnij. Oznacza, to że spółka giełdowa powinna zadeklarować, jakie zasady chce przestrzegać, a jakie nie i wyjaśnić czym jest to spowodowane. Niezastosowanie się do zasad znajdujących się w dokumencie „Dobrych Praktyk” nie musi mieć wydźwięku negatywnego.

PGNiG jako spółka giełdowa podlega zasadom „Dobrych Praktyk”, w zakresie których corocznie prezentuje obecnym oraz przyszłym akcjonariuszom „Oświadczenie o przestrzeganiu zasad ładu korporacyjnego”. PGNiG stosuje zdecydowaną większość tych zasad. Zarówno „Dobre Praktyki”, jak i coroczne oświadczenia o przestrzeganiu zasad ładu korporacyjnego przez PGNiG dostępne są na stronie internetowej PGNiG w zakładce Ład korporacyjny – Dobre praktyki (<http://pgnig.pl/pgnig/lad-korporacyjny/dobre-praktyki>).

Regulacja spółki akcyjnej w kodeksie spółek handlowych

Podstawowa regulacja prawna dotycząca spółek akcyjnych znajduje się w *ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych*³⁶ (w art. 301–490, umieszczonych w dziale II tytułu III ksh).

Organami spółki akcyjnej są: zarząd, rada nadzorcza oraz walne zgromadzenie.

Zarząd spółki akcyjnej

Zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje spółkę (art. 368 § 1 ksh). Członków zarządu powołuje i odwołuje rada nadzorcza, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Statut EuRoPol GAZ stanowi, że członków zarządu wybiera walne zgromadzenie, zgodnymi głosami PGNiG i Gazprom. Wobec braku uchwały WZA, po spełnieniu stosownej procedury, obsada przysługujących stanowisk w zarządzie dokonywana jest w drodze pisemnych oświadczeń PGNiG i Gazprom. Członek zarządu może być odwołany lub zawieszony w czynnościach także przez walne zgromadzenie (art. 368 § 4 ksh). Zgodnie z przepisem art. 368 § 5 ksh (dodanym z dniem z 1 stycznia 2017 r.), uchwała walnego zgromadzenia lub statut spółki może określać wymagania, jakie powinni spełniać kandydaci na stanowisko członka zarządu.

Okres sprawowania funkcji przez członka zarządu nie może być dłuższy niż pięć lat (kadencja). Ponowne powołania tej samej osoby na członka zarządu są dopuszczalne na kadencje nie dłuższe niż pięć lat każda. Powołanie może nastąpić nie wcześniej niż na rok przed upływem bieżącej kadencji członka

³⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1577, ze zm. Dalej: kodeks spółek handlowych lub ksh.

zarządu (art. 369 § 1 ksh). Jeżeli statut przewiduje, że członków zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, mandat członka zarządu, powołanego przed upływem danej kadencji zarządu, wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków zarządu, chyba że statut spółki stanowi inaczej (art. 369 § 3 ksh). Mandat członka zarządu wygasa najpóźniej z dniem odbycia walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu (art. 369 § 4 ksh). Mandat członka zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu zarządu (art. 369 § 5 ksh).

Przepis art. 370 § 1 ksh przesądza, iż członek zarządu może być w każdym czasie odwołany, przy czym nie pozbawia go to roszczeń ze stosunku pracy lub innego stosunku prawnego dotyczącego pełnienia funkcji członka zarządu. Zastrzeżenie powyższej możliwości zawarte jest w art. 370 § 2 ksh, stanowiącym, iż statut spółki może zawierać inne postanowienia, w szczególności ograniczać prawo odwołania do ważnych powodów. Odwołany członek zarządu jest uprawniony i obowiązany złożyć wyjaśnienia w toku przygotowywania sprawozdania zarządu i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w walnym zgromadzeniu zatwierdzającym sprawozdania, o których mowa w art. 395 § 2 pkt 1, chyba że akt odwołania stanowi inaczej (art. 370 § 3 ksh).

Regulacja art. 371–373 ksh określa zasady działania zarządu wieloosobowego. Statut EuRoPol GAZ wprowadza w tym zakresie rozwiązania odmienne od standardowo wskazanych w ksh.

Zgodnie z art. 371 § 1 ksh, jeżeli zarząd jest wieloosobowy, wszyscy jego członkowie są obowiązani i uprawnieni do wspólnego prowadzenia spraw spółki, chyba że statut stanowi inaczej. Uchwały zarządu zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że statut stanowi inaczej. Statut EuRoPol GAZ wprowadza wymóg jednomyślności wszystkich czterech członków zarządu. Uchwały zarządu mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu zarządu (art. 371 § 3 ksh). Prawo członka zarządu do reprezentowania spółki dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki (art. 372 § 1 ksh). Prawa członka zarządu do reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich (art. 372 § 2 ksh). Przepis art. 373 § 1 ksh stanowi, iż jeżeli zarząd jest wieloosobowy, sposób reprezentowania spółki określa jej statut, przy czym jeżeli statut nie zawiera żadnych postanowień w tym przedmiocie, do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. Statut EuRoPol GAZ wprowadza wymóg tzw. reprezentacji krzyżowej, tj. łącznego działania członka zarządu z rekomendacji PGNiG z członkiem zarządu z rekomendacji Gazprom. Oświadczenia składane spółce oraz doręczenia pism spółce mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta (art. 373 § 2 ksh).

Istotną regulację stanowią przepisy art. 375 i 375¹ ksh. Zgodnie z art. 375 ksh, wobec spółki członkowie zarządu podlegają ograniczeniom ustanowionym w niniejszym dziale (tj. w przepisach działu II ksh), w statucie, regulaminie

zarządu oraz w uchwałach rady nadzorczej i walnego zgromadzenia. Regulacja ta nie ma jednak charakteru absolutnego albowiem w myśl art. 375¹ ksh walne zgromadzenie i rada nadzorcza nie mogą wydawać zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki. Jak wskazuje się w doktrynie³⁷, *sens wprowadzenia omawianych ograniczeń jest dosyć oczywisty, bowiem członkowie rad nadzorczych oraz akcjonariusze działający jako walne zgromadzenie próbowali oddziaływać na zarząd, a nie może jednak dochodzić do oderwania kompetencji zarządzających od odpowiedzialności, jak również nie może być tworzona możliwość wpływania na proces zarządzania przez innych uczestników spółki*. Podnosi się bowiem, iż *zarząd jest organem podejmującym decyzje, jego członkowie ponoszą za skutki tych decyzji odpowiedzialność, a w związku z tym organ uprawniony do nadzorowania lub też gremium właścicielskie (walne zgromadzenie akcjonariuszy) ma prawo oddziaływania na aktywność zarządu, ale nie w formie wiążącej, gdyż w takim przypadku powstałby problem, kogo należy obarczyć odpowiedzialnością za podjęte decyzje*. Co istotne, *zakaz z art. 375¹ ksh nie będzie obowiązywał wówczas, gdy z regulacji zawartej w ustawie lub w statucie spółki będzie wynikał nakaz uzyskania zgody kompetentnego w ramach czynności wewnętrznych organu spółki*³⁸.

Rozwiązanie normatywne mające wpływ na uporządkowanie proceduralne działania zarządu znajduje się w art. 376 ksh. Zgodnie z tym przepisem, uchwały zarządu są protokołowane. Protokoły powinny zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdania odrębne. Protokoły podpisują obecni członkowie zarządu.

Rada nadzorcza ustala wynagrodzenie członków zarządu zatrudnionych na podstawie umowy o pracę lub innej umowy, chyba że statut stanowi inaczej (art. 378 § 1 ksh). Walne zgromadzenie może ustalać zasady wynagradzania członków zarządu, w szczególności maksymalną wysokość wynagrodzenia, przyznawania członkom zarządu prawa do świadczeń dodatkowych lub maksymalną wartość takich świadczeń, a także może upoważnić radę nadzorczą do ustalenia, że wynagrodzenie członków zarządu obejmuje również prawo do określonego udziału w zysku rocznym spółki, który jest przeznaczony do podziału między akcjonariuszy zgodnie z art. 347 § 1 (art. 378 § 2).

W powyższym zakresie wskazać należy, iż przepis art. 378 § 2 ksh uzyskał powyższe brzmienie z dniem 9 września 2016 r.³⁹ Wcześniej regulacja tego przepisu była węższa – stanowił on, iż walne zgromadzenie może upoważnić radę nadzorczą do ustalenia, że wynagrodzenie członków zarządu obejmuje również prawo do określonego udziału w zysku rocznym spółki, który jest przeznaczony do podziału między akcjonariuszy zgodnie z art. 347 § 1.

Rada nadzorcza Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności (art. 382 § 1 ksh). Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy ocena sprawozdań, o których mowa

³⁷ A. Kidyba, Komentarz aktualizowany do art. 375¹ Kodeksu spółek handlowych, Lex 2018.

³⁸ Tamże.

³⁹ Na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2190).

w art. 395 § 2 pkt 1 (tj. sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy), w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, oraz wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny (art. 382 § 3 ksh). W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może badać wszystkie dokumenty spółki, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki (art. 382 § 4 ksh).

Do kompetencji rady nadzorczej należy również zawieszanie, z ważnych powodów, w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków zarządu oraz delegowanie członków rady nadzorczej, na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności (art. 383 § 1 ksh). W przypadku niemożności sprawowania czynności przez członka zarządu rada nadzorcza powinna niezwłocznie podjąć odpowiednie działania w celu dokonania zmiany w składzie zarządu (art. 383 § 2 ksh).

Statut może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności przewidywać, że zarząd jest obowiązany uzyskać zgodę rady nadzorczej przed dokonaniem określonych w statucie czynności (art. 384 § 1 ksh). Jeżeli rada nadzorcza nie wyrazi zgody na dokonanie określonej czynności, zarząd może zwrócić się do walnego zgromadzenia, aby powzięło uchwałę udzielającą zgodę na dokonanie tej czynności (art. 384 § 2 ksh).

Zgodnie z art. 385 § 1 ksh, rada nadzorcza składa się co najmniej z trzech, a w spółkach publicznych co najmniej z pięciu członków, powoływanych i odwoływanych przez walne zgromadzenie, przy czym w myśl § 2 statut może przewidywać inny sposób powoływania lub odwoływania członków rady nadzorczej. Statut EuRoPol GAZ stanowi, że powołanie i odwołanie członków rady nadzorczej następuje w drodze pisemnego oświadczenia Gazprom, PGNiG oraz Gas-Trading. Wspólna kadencja członków rady nadzorczej EuRoPol GAZ trwa trzy lata, tj. mieści się w limicie określonym w art. 386 § 1 ksh (nie dłuższa niż pięć lat). Przepisy art. 369 i art. 370 stosuje się odpowiednio (art. 386 § 2 ksh).

Rada nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Statut może przewidywać surowsze wymagania dotyczące quorum rady nadzorczej (art. 388 § 1 ksh). Statut EuRoPol GAZ wymaga obecności co najmniej 6 członków rady nadzorczej. Dopuszcza też podejmowanie uchwał przez radę nadzorczą w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie rady zostali powiadomieni o treści projektu uchwały (art. 388 § 3 ksh). Podejmowanie uchwał w trybie określonym w § 3 nie dotyczy wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego rady nadzorczej, powołania członka zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób (art. 388 § 4 ksh).

Zarząd lub członek rady nadzorczej mogą żądać zwołań rady nadzorczej, podając proponowany porządek obrad. Przewodniczący rady nadzorczej zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku (art. 389 § 1 ksh). Jeżeli przewodniczący rady nadzorczej nie zwoła posiedzenia zgodnie z § 1, wnioskodawca może je zwołać samodzielnie, podając datę, miejsce i proponowany porządek obrad (art. 389 § 2 ksh). Rada nadzorcza powinna być zwoływana w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż trzy razy w roku obrotowym (art. 389 § 3 ksh).

Zgodnie z przepisem art. 390 § 1 ksh, rada nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych.

Uchwały rady nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że statut stanowi inaczej (art. 391 § 1 ksh). Statut EuRoPol GAZ stanowi, że do podjęcia uchwały niezbędna jest obecność co najmniej 6 członków rady nadzorczej oraz głosowanie za jej podjęciem przez wszystkich obecnych członków rady powołanych przez Gazprom i PGNiG. Do protokołów rady nadzorczej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące protokołów zarządu (art. 391 § 2 ksh). Walne zgromadzenie może uchwalić regulamin rady nadzorczej, określający jej organizację i sposób wykonywania czynności (art. 391 § 3 ksh).

Członkom rady nadzorczej może zostać przyznane wynagrodzenie. Wynagrodzenie określa statut lub uchwała walnego zgromadzenia (art. 392 § 1 ksh). Wynagrodzenie członków rady w formie prawa udziału w zysku spółki za dany rok obrotowy, przeznaczonym do podziału między akcjonariuszy zgodnie z art. 347 § 1, może uchwalić tylko walne zgromadzenie (art. 392 § 2 ksh). Członkom rady nadzorczej przysługuje zwrot kosztów związanych z udziałem w pracach rady (art. 392 § 3 ksh).

Walne zgromadzenie

Regulacja dotycząca walnego zgromadzenia spółki akcyjnej znajduje się w przepisach art. 393–429 ksh.

W przepisie art. 393 ksh wymienione zostały sprawy wymagające uchwały walnego zgromadzenia (niezależnie od innych spraw wymienionych w dziale II ksh lub w statucie). Wskazano wśród nich w szczególności: rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków (pkt 1). Przepis art. 393¹ ksh uzupełnia, iż uchwała walnego zgromadzenia lub statut spółki może określać zasady postępowania w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych lub dokonywania niektórych czynności prawnych.

Zwyczajne walne zgromadzenie powinno się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego (art. 395 § 1 ksh). Zgodnie z art. 395 § 2 ksh, przedmiotem obrad zwyczajnego walnego zgromadzenia powinno być:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- 2) powzięcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty,
- 3) udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Co istotne, przepis § 2 pkt 3 dotyczy wszystkich osób, które pełniły funkcję członków organów spółki w ostatnim roku obrotowym. Członkowie organów spółki, których mandaty wygasły przed dniem walnego zgromadzenia, mają prawo uczestniczyć w zgromadzeniu, przeglądać dokumenty, o których mowa w § 4, oraz przedkładać do nich uwagi na piśmie. Żądanie dotyczące skorzystania z tych uprawnień powinno być złożone zarządowi na piśmie najpóźniej na tydzień przed walnym zgromadzeniem (art. 395 § 3 ksh).

Odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania (do dnia 20 czerwca 2017 r. zamiast sprawozdania z badania w treści tego przepisu była mowa o opinii biegłego rewidenta⁴⁰) są wydawane akcjonariuszom na ich żądanie, najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem (art. 395 § 4 ksh).

Zgodnie z art. 398 ksh nadzwyczajne walne zgromadzenie zwołuje się w przypadkach określonych w tymże dziale II ksh lub w statucie, a także gdy organy lub osoby uprawnione do zwoływania walnych zgromadzeń uznają to za wskazane.

Walne zgromadzenie zwołuje zarząd (art. 399 § 1 ksh). Istotna kompetencja rady nadzorczej ujęta została w art. 399 § 2 ksh albowiem wynika z niej, iż rada nadzorcza może zwołać zwyczajne walne zgromadzenie, jeżeli zarząd nie zwoła go w terminie określonym w tymże dziale lub w statucie, oraz nadzwyczajne walne zgromadzenie, jeżeli zwołanie go uzna za wskazane. Również akcjonariusze reprezentujący co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w spółce mogą zwołać nadzwyczajne walne zgromadzenie. Akcjonariusze wyznaczają przewodniczącego tego zgromadzenia (art. 399 § 3 ksh). Statut może upoważnić do zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, jeżeli zarząd nie zwoła go w terminie określonym w tymże dziale II lub w statucie, oraz do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, także inne osoby (art. 399 § 4 ksh).

Uprawnienia akcjonariuszy mniejszościowych znajdują swoją regulację w art. 400 i 401 ksh.

Walne zgromadzenie zwołuje się przez ogłoszenie, które powinno być dokonane co najmniej na trzy tygodnie przed terminem walnego zgromadzenia (art. 402 § 1 ksh)

W ogłoszeniu należy oznaczyć datę, godzinę i miejsce walnego zgromadzenia oraz szczegółowy porządek obrad. W przypadku zamierzonej zmiany statutu powołać należy dotychczas obowiązujące postanowienia, jak również treść projektowanych zmian. Jeżeli jest to uzasadnione znacznym zakresem zamierzonych zmian, ogłoszenie może zawierać projekt nowego tekstu jednolitego statutu wraz z wyliczeniem nowych lub zmienionych postanowień statutu (art. 402 § 2 ksh).

⁴⁰ Zmiana z dniem 21 czerwca 2017 r. na mocy ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089, ze zm.).

Jeżeli wszystkie akcje wyemitowane przez spółkę są imienne, walne zgromadzenie może być zwołane za pomocą listów poleconych lub przesyłek nadanych pocztą kurierską, wysłanych co najmniej dwa tygodnie przed terminem walnego zgromadzenia. Statut EuRoPol GAZ stanowi, że listy te mają być wysłane co najmniej 30 dni przed WZA. Dzień wysłania listów uważa się za dzień ogłoszenia. Zamiast listu poleconego lub przesyłki nadanej pocztą kurierską, zawiadomienie może być wysłane akcjonariuszowi pocztą elektroniczną, jeżeli uprzednio wyraził na to pisemną zgodę, podając adres, na który zawiadomienie powinno być wysłane (art. 402 § 3 ksh).

Walne zgromadzenie odbywa się w siedzibie spółki. Walne zgromadzenie spółki publicznej może odbyć się także w miejscowości będącej siedzibą spółki prowadzącej rynek regulowany, na którym akcje tej spółki są przedmiotem obrotu. Statut może zawierać odmienne postanowienia dotyczące miejsca zwołania walnego zgromadzenia, jednakże zgromadzenia mogą odbywać się wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 403 ksh).

W sprawach nieobjętych porządkiem obrad nie można powziąć uchwały, chyba że cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na walnym zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego powzięcia uchwały (art. 404 § 1 ksh). Wniosek o zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz wnioski o charakterze porządkowym mogą być uchwalone, mimo że nie były umieszczone w porządku obrad (art. 404 § 2 ksh).

Uchwały można powziąć, mimo braku formalnego zwołania walnego zgromadzenia, jeżeli cały kapitał zakładowy jest reprezentowany, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego odbycia walnego zgromadzenia lub wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad (art. 405 § 1 ksh).

Zgodnie z art. 406⁵ § 1 ksh, statut może dopuszczać udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. W dalszej części przepisu i w § 2 i 3 doprecyzowane są warunki stosowania powyższej możliwości.

Członkowie zarządu i rady nadzorczej mają prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu (art. 406⁶ ksh). Akcjonariusz ma prawo żądać wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed walnym zgromadzeniem (art. 407 § 2 ksh).

W myśl dyspozycji art. 408 § 1 ksh, jeżeli przepisy działu II ksh lub statutu nie stanowią inaczej, walne zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji. Walne zgromadzenie może zarządzać przerwą w obradach większością dwóch trzecich głosów. Łącznie przerwy nie mogą trwać dłużej niż trzydzieści dni (art. 408 § 2 ksh).

Jeżeli przepisy działu II ksh lub statutu nie stanowią inaczej, walne zgromadzenie otwiera przewodniczący rady nadzorczej albo jego zastępca, a następnie spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu wybiera się przewodniczącego. W razie nieobecności tych osób walne zgromadzenie otwiera prezes zarządu albo osoba wyznaczona przez zarząd (art. 409 § 1 ksh). Przewodniczący walnego zgromadzenia nie ma prawa, bez zgody walnego zgromadzenia, usuwać lub zmieniać kolejności spraw zamieszczonych w porządku obrad (art. 409 § 2 ksh).

Akcjonariusz może uczestniczyć w walnym zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika (art. 412 § 1 ksh). W § 2–7 art. 412 oraz w art. 412¹ i 412² ksh zawarta jest dalsza szczegółowa regulacja w tym zakresie.

Zgodnie z art. 414 ksh, uchwały zapadają bezwzględną większością głosów, jeżeli przepisy niniejszego działu lub statut nie stanowią inaczej. Z tym że, w myśl art. 415 § 1 ksh, uchwała dotycząca emisji obligacji zamiennych i obligacji z prawem pierwszeństwa objęcia akcji, zmiany statutu, umorzenia akcji, obniżenia kapitału zakładowego, zbycia przedsiębiorstwa albo jego zorganizowanej części i rozwiązania spółki zapada większością trzech czwartych głosów. Uchwała dotycząca finansowania przez spółkę nabycia lub objęcia emitowanych przez nią akcji zapada większością dwóch trzecich głosów. Jeżeli jednak na walnym zgromadzeniu jest reprezentowana co najmniej połowa kapitału zakładowego, do podjęcia uchwały wystarczy bezwzględna większość głosów (art. 415 §1¹ ksh). Uchwała dotycząca zmiany statutu, zwiększająca świadczenia akcjonariuszy lub uszczuplająca prawa przyznane osobiście poszczególnym akcjonariuszom zgodnie z art. 354, wymaga zgody wszystkich akcjonariuszy, których dotyczy (art. 415 § 3 ksh). Jednocześnie w myśl art. 415 § 5 ksh, statut może ustanowić surowsze warunki powzięcia uchwał, o których mowa w § 1–4. Statut EuRoPol GAZ stanowi, że walne zgromadzenie może podejmować uchwały jeśli uczestniczą w nim wszyscy akcjonariusze-założyciele, posiadający nie mniej niż 30% akcji. Uchwały podejmowane są większością $\frac{3}{4}$ głosów obecnych na WZA.

Zgodnie z art. 421 § 1 ksh, uchwały walnego zgromadzenia powinny być umieszczone w protokole sporządzonym przez notariusza. Art. 421 ksh w § 2 stanowi, że w protokole stwierdza się prawidłowość zwołania walnego zgromadzenia i jego zdolność do powzięcia uchwał oraz wymienia się powzięte uchwały, a przy każdej uchwale: liczbę akcji, z których oddano ważne głosy, procentowy udział tych akcji w kapitale zakładowym, łączną liczbę ważnych głosów, liczbę głosów „za”, „przeciw” i „wstrzymujących się” oraz zgłoszone sprzeciwy. Do protokołu dołącza się listę obecności z podpisami uczestników walnego zgromadzenia oraz listę akcjonariuszy głosujących korespondencyjnie lub w inny sposób przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Dowody zwołania walnego zgromadzenia zarząd dołącza do księgi protokołów.

Zgodnie z art. 422 § 1 ksh, uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godząca w interes spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały. Przepis § 2 stanowi, iż prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia przysługuje:

- 1) zarządowi, radzie nadzorczej oraz poszczególnym członkom tych organów;
- 2) akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu; wymóg głosowania nie dotyczy akcjonariusza akcji niemej;

- 3) akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w walnym zgromadzeniu;
- 4) akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na walnym zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania walnego zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad.

Zaskarżenie uchwały walnego zgromadzenia nie wstrzymuje postępowania rejestrowego. Sąd rejestrowy może jednakże zawiesić postępowanie rejestrowe po przeprowadzeniu rozprawy (art. 423 § 1 ksh).

Powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały (art. 424 § 1 ksh).

Osobom lub organom spółki wymienionym w art. 422 § 2 przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia sprzecznej z ustawą. Przepisu art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się (art. 425 § 1 ksh). Prawo do wniesienia powództwa wygasa z upływem sześciu miesięcy od dnia, w którym uprawniony powziął wiadomość o uchwale, nie później jednak niż z upływem dwóch lat od dnia powzięcia uchwały (art. 425 § 2 ksh). Upływ terminów określonych w § 2 i § 3 nie wyłącza możliwości podniesienia zarzutu nieważności uchwały (art. 425 § 4 ksh). Przepisy art. 423 § 1 i § 2 stosuje się odpowiednio (art. 425 § 5 ksh).

W sporze dotyczącym uchylenia lub stwierdzenia nieważności uchwały walnego zgromadzenia pozwaną spółkę reprezentuje zarząd, jeżeli na mocy uchwały walnego zgromadzenia nie został ustanowiony w tym celu pełnomocnik (art. 426 § 1 ksh). Jeżeli zarząd nie może działać za spółkę, a brak jest uchwały walnego zgromadzenia o ustanowieniu pełnomocnika, sąd właściwy do rozstrzygnięcia powództwa wyznacza kuratora spółki (art. 426 § 2 ksh). Skutki prawomocnego wyroku uchylającego uchwałę zostały określone w art. 427 ksh.

Bardzo ważna z punktu widzenia sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółką akcyjną regulacja znajduje się w art. 428–429 ksh.

Podczas obrad walnego zgromadzenia zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi na jego żądanie informacji dotyczących spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad (art. 428 § 1 ksh). Zarząd odmawia udzielenia informacji, jeżeli mogłoby to wyrządzić szkodę spółce, spółce z nią powiązanej albo spółce lub spółdzielni zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa (art. 428 § 2 ksh). Członek zarządu może odmówić udzielenia informacji, jeżeli udzielenie informacji mogłoby stanowić podstawę jego odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej bądź administracyjnej (art. 428 § 3 ksh). Odpowiedź uznaje się za udzieloną, jeżeli odpowiednie informacje są dostępne na stronie internetowej spółki w miejscu wydzielonym na zadawanie pytań przez akcjonariuszy i udzielanie im odpowiedzi (art. 428 § 4 ksh). W przypadku, o którym mowa w § 1, zarząd może udzielić informacji na piśmie poza walnym

zgromadzeniem, jeżeli przemawiają za tym ważne powody. Zarząd jest obowiązany udzielić informacji nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas walnego zgromadzenia (art. 428 § 5 ksh). W przypadku zgłoszenia przez akcjonariusza poza walnym zgromadzeniem wniosku o udzielenie informacji dotyczących spółki, zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji na piśmie przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z przepisu § 2 (art. 428 § 6 ksh).

W dokumentacji przedkładanej najbliższemu walnemu zgromadzeniu, zarząd ujawnia na piśmie informacje udzielone akcjonariuszowi poza walnym zgromadzeniem wraz z podaniem daty ich przekazania i osoby, której udzielono informacji. Informacje przedkładane najbliższemu walnemu zgromadzeniu mogą nie obejmować informacji podanych do wiadomości publicznej oraz udzielonych podczas walnego zgromadzenia (art. 428 § 7 ksh).

Jednocześnie w myśl art. 429 § 1 ksh, akcjonariusz, któremu odmówiono ujawnienia żądanej informacji podczas obrad walnego zgromadzenia i który zgłosił sprzeciw do protokołu, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie zarządu do udzielenia informacji. Wniosek należy złożyć w terminie tygodnia od zakończenia walnego zgromadzenia, na którym odmówiono udzielenia informacji. Akcjonariusz może również złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie spółki do ogłoszenia informacji udzielonych innemu akcjonariuszowi poza walnym zgromadzeniem (art. 429 § 2 ksh).

6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej, sporządzone w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 512, ze zm.).
2. Oświadczenie rządowe z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie związania Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej, sporządzonym w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 513).
3. Protokół między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej w sprawie przedsięwzięć organizacyjnych zmierzających do zapewnienia realizacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 sierpnia 1993 roku, podpisany w Warszawie dnia 18 lutego 1995 r. (M.P. z 2011 r. Nr 46 poz. 514).
4. Oświadczenie rządowe z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie związania Rzeczypospolitej Polskiej Protokołem między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej w sprawie przedsięwzięć organizacyjnych zmierzających do zapewnienia realizacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 sierpnia 1993 roku, podpisanym w Warszawie dnia 18 lutego 1995 r. (M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 515).
5. Protokół dodatkowy do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu rosyjskiego gazu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach rosyjskiego gazu do Rzeczypospolitej Polskiej z 25 sierpnia 1993 r., podpisany w Warszawie dnia 12 lutego 2003 r. (M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 516, ze zm.).
6. Oświadczenie rządowe z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie związania Rzeczypospolitej Polskiej Protokołem Dodatkowym do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu rosyjskiego gazu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach rosyjskiego gazu do Rzeczypospolitej Polskiej z 25 sierpnia 1993 r., podpisanym w Warszawie dnia 12 lutego 2003 r. (M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 517).

7. Protokół o wniesieniu zmian do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu rosyjskiego gazu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach rosyjskiego gazu do Rzeczypospolitej Polskiej, z 25 sierpnia 1993 r., podpisany w Warszawie dnia 29 października 2010 r. (M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 518),
8. Protokół o wniesieniu zmian do Protokołu Dodatkowego do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 sierpnia 1993 r., podpisanego 12 lutego 2003 roku, podpisany w Warszawie dnia 29 października 2010 r. (M.P. z 2011 r. Nr 46, poz. 519),
9. Oświadczenie rządowe z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie związania Rzeczypospolitej Polskiej Protokołem o wniesieniu zmian do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu rosyjskiego gazu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach rosyjskiego gazu do Rzeczypospolitej Polskiej, z 25 sierpnia 1993 r., podpisanym w Warszawie dnia 29 października 2010 r. oraz Protokołem o wniesieniu zmian do Protokołu Dodatkowego do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 sierpnia 1993 r., podpisanego 12 lutego 2003 roku, podpisanym w Warszawie dnia 29 października 2010 r. (M.P. z 2011 r. nr 46 poz. 520).
10. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577, ze zm.).
11. Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798, ze zm.).
12. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395, ze zm.).
13. Ustawa z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2190),
14. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 512, ze zm.).
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 r. w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne (Dz. U. poz. 10, ze zm.).

6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
8. Sejmowa Komisja do Spraw Energii i Skarbu Państwa
9. Sejmowa Komisja Gospodarki i Rozwoju
10. Senacka Komisja Gospodarki Narodowej i Innowacyjności
11. Minister Energii
12. Pełnomocnik Rządu do spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej
13. Prezes Zarządu Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa SA
14. Biuro Analiz Sejmowych
15. Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Kancelarii Senatu RP
16. Biblioteka Sejmowa
17. Dyrektor Krajowej Szkoły Administracji Publicznej